

Prva knjiga o Makabejcima

¹ Aleksandar Makedonac, sin Filipov - tada već gospodar Grčke - provali iz zemlje Kitima i potuče Darija, kralja perzijskog i medijskog, i zakralji se namjesto njega. ² Povede mnoge ratove, zauze tvrđave i poubija kraljeve zemlje. ³ Dopro je do nakraj svijeta i poplijenio mnoge narode. Sva zemlja pred njim umuknu, a srce se njegovo uznese i uzoholi. ⁴ Sakupi silnu vojsku, podloži svojoj vlasti krajeve, narode i vladare da mu plaćaju danak. ⁵ Konačno pade u postelju i uvidje da mu je umrijeti. ⁶ Sazva svoje službenike, odličnike koji su s njim rasli od mladosti, i još za života razdijeli im svoje kraljevstvo. ⁷ Tako, pošto je kraljevaio dvanaest godina, Aleksandar umrije. ⁸ A njegovi časnici preuzeše vlast, svaki na svome području. ⁹ Svi se oni poslije njegove smrti okruniše, a tako nakon njih i njihovi sinovi. Tako se godine i godine množilo zlo na zemlji. ¹⁰ Od njih dođe grešni izdanak Antioh Epifan, sin kralja Antioha, koji bijaše talac u Rimu. On se zakralji godine sto trideset i sedme kraljevstva grčkoga. ¹¹ U one dane nađoše se u Izraelu ljudi opaki koji stadoše uvjeravati mnoge: "Hajde da sklopimo savez s narodima svojim susjedima, jer otkako se od njih odijelismo, snađoše nas mnoga zla." ¹² I mnogima se to svidjelo. ¹³ Štoviše, požuriše se neki od naroda i odoše kralju, koji im dopusti da se povedu za poganskim običajima.

¹⁴ I sagradiše u Jeruzalemu borilište, kako to običavaju pogani, ¹⁵ prepraviše svoje obrezanje i otpadoše od svetog Saveza. Ujarmiše se s poganima i prodaše se da čine zlo. ¹⁶ Kad je Antioh učvrstio svoju vlast, poduze da svom kraljevstvu podvrgne Egipat pa da kraljuje dvama kraljevstvima. ¹⁷ Provali u Egipat sa silnom vojskom, s bojnim kolima i slonovima, s konjicom i velikim brodovljem. ¹⁸ I zametne rat protiv Ptolemeja, kralja egipatskog, koji pred njim uzmače i pobježe. Padoše mnogi nasmrt ranjeni. ¹⁹ I tako oni zagospodariše egipatskim utvrđenim gradovima i poplijeniše Egipat. ²⁰ A pošto je potukao Egipat, Antioh se godine sto četrdeset i treće vrati i krene protiv Izraela. Uziđe na Jeruzalem sa silnom vojskom. ²¹ Drsko prodre u Svetište i zaplijeni zlatni kadioni žrtvenik, svijećnjak sa svim, priborom, ²² stol za prinošenje hljebova, sudove za žrtve ljevanice, kaleže, zlatne kadionice, zavjese, vijence i sav zlatni ures na pročelju Hrama, koje ogoli. ²³ Zaplijenio je sve srebro i zlato, oteo dragocjeno posuđe i opljačkao tajne riznice koje je mogao pronaći. ²⁴ Oplijenivši sve to, vratio se u svoju zemlju, pošto je izvršio pokolj i izgovorio silno bogohulstvo. ²⁵ U Izraelu nastala opća tuga po svim mjestima. ²⁶ Zastenjaše poglavari i starješine, obnemogoše mladići i djevojke - ljepota ženska sva uvenu. ²⁷ Mladoženje udariše u tužaljke; a nevjeste po ložnicama prokukaše. ²⁸ Sva se zemlja tresla od žalosti nad svojim stanovnicima, sav se dom Jakovljević obukao u sramotu. ²⁹ Nakon dvije

godine posla kralj u gradove judejske nadglednika poreza, koji dođe u Jeruzalem s jakom vojskom. ³⁰ Najprije im je lukavo govorio o miru, i oni mu povjeroše. Zatim iznenada navali na grad, potuče ga teškim udarcima i pogubi mnoštvo Izraelaca. ³¹ Opljačka grad, zapali ga vatrom i sruši mu kuće i zid unaokolo. ³² Žene i djecu učiniše sebi robljem i porazdijeliše među sobom stoku. ³³ Zatim su obzidali Davidov grad velikim i jakim zidom, s gordim kulama, i tako im postade utvrdom. ³⁴ Ondje smjestiše opaki ološ, ljude protivne Zakonu, koji se tu osiliše. ³⁵ Nagomilaše tu oružja i hrane i pohraniše plijen koji poplijeniše u Jeruzalemu. I tako se tu stvorilo neprijateljsko gnijezdo. ³⁶ Postade to zasjeda Svetištu, za sve vrijeme opak protivnik Izraelu. ³⁷ Proliše krv nevinu naokolo Svetišta i oskvrnuše sveto mjesto. ³⁸ Zbog njih pobje-goše žitelji jeruzalemski i grad postade naselje stranaca. Jeruzalem postade tuđina porodu svome, i djeca ga njegova napustiše. ³⁹ Svetište njegovo opustje k'o pustinja, blagdani mu se okrenuše u žalovanje, subote u porugu, a slava njegova u ništavilo. ⁴⁰ K'o nekoć slava njegova, namnožila mu se sramota, i sav se ponos njegov okrenu u tugovanje. ⁴¹ I napisa kralj proglas svemu svom kraljevstvu da svi moraju postati jedan narod i svaki mora ostaviti svoje običaje. ⁴² I svi se narodi pokoriše kraljevoj naredbi. ⁴³ I mnogi Izraelci prihvatiše njegovo bogoštovlje i počеше žrtvovati idolima i ne svetkovati subotu. ⁴⁴ A kralj posla u Jeruzalem, i u ostale judejske gradove, poslanice po glasnicima da se svi imaju

povesti za običajima tuđinaca koji su u zemlji,⁴⁵ pa da se u Hramu dokinu paljenice, klanice i ljevanice; da se više ne svetkuju subote i blagdani;⁴⁶ da se onečisti Svetište i sveti narod;⁴⁷ da se podignu oltari, sveti gajevi i idoli pa da im se žrtvuju svinje i nečiste životinje;⁴⁸ da se više ne obrezuju djeca, da se onečiste svakom nečistoćom i gnusobom⁴⁹ i tako zaborave Zakon i izmijene sve običaje.⁵⁰ Tko se ne pokori kraljevoj naredbi, osuđen je na smrt.⁵¹ Kralj je svem kraljevstvu napisao proglase takva sadržaja i postavio je nadglednike nad svim narodom da se to provede. Svim je judejskim gradovima, svakomu napose, zapovjedio da prinose žrtve.⁵² I pridružiše im se mnogi od naroda, svi oni koji su otpali od Zakona, i zla velika učiniše u zemlji.⁵³ Takvi primoraše Izraela da se skriva u svakojakim zbjeglištima.⁵⁴ Petnaestoga dana mjeseca Kisleva, godine sto četrdeset i pete, sagradio je kralj na oltaru za žrtve paljenice Grozotu pustoši. I u susjednim judejskim gradovima podigoše žrtvenike.⁵⁵ I palili su tamjan na vratima kuća i po trgovima.⁵⁶ A u koga nađoše knjige Zakona, razderaše ih i baciše u vatru.⁵⁷ Ako bi otkrili da tko čuva svitak knjige Saveza ili da pristaje uza Zakon, po kraljevoj je odluci bio ubijen.⁵⁸ Takvo nasilje provodili su mjesec za mjesecom nad Izraelom, nad svakim koga bi po gradovima otkrili.⁵⁹ Dvadeset i petoga u mjesecu prinostili su žrtve na žrtveniku podignutu na oltaru za paljenice.⁶⁰ Po toj zapovijedi pogubljivali su

žene koje su dale obrezati svoju djecu; ⁶¹ objesili bi im o vrat dojenčad i smaknuli ih zajedno sa svim njihovim domom i s onima koji su izvršili obrezanje. ⁶² Uza sve to, mnogi od Izraela ostadoše postojani i pokazaše se hrabri te nisu jeli od nečistih jela. ⁶³ Radije su išli u smrt nego da se onečiste hranom ili da oskvrnu sveti Savez. I tako su umirali. ⁶⁴ Uistinu, strašan gnjev bijaše nad Izraelom.

2

¹ U one dane Matatija, sin Ivana Šimunova, svećenik iz koljena Joaribova, ode iz Jeruzalema i udari sjedište u Modinu. ² A imao je pet sinova: Ivana prozvana Gadi, ³ Šimuna prozvana Tasi, ⁴ Judu prozvana Makabej, ⁵ Eleazara prozvana Avaran, Jonatu prozvana Afus. ⁶ Videći kakva se bogohulstva zbivaju u Judeji i u Jeruzalemu, Matatija ⁷ zavapi: “Jao, zar se zato rodih da gledam zator svog naroda i zator Svetoga grada pa da besposlen sjedim dok nam ga predaju u ruke neprijatelja - Svetište naše u ruke tuđinaca? ⁸ Svetište njegovo postade k'o čovjek bez časti, ⁹ posuđe, slava njegova, za plijen opljačkano; nejačad njegova po trgovima poklana, mladići njegovi hrana oštrim mačevima! ¹⁰ Ima li naroda kojemu ne pripade dio našega kraljevstva, koji ne prigrabi sebi plijena našega?! ¹¹ Sav mu je nakit otet, slobodu zamijeni s ropstvom. ¹² Gle, Svetište naše - ljepota i slava naša - opustje, oskvrnuše ga pogani! ¹³ Čemu nam život?” ¹⁴ I razdrije Matatija i njegovi sinovi svoju odjeću,

navukoše kostrijet i proplakaše gorko. ¹⁵ Uto kraljevi ljudi, poslani da sile na otpad, dođoše u Modin da prinude na žrtvovanje. ¹⁶ Mnogi su od Izraela prišli k njima. Ali Matatija i njegovi sinovi ostadoše postojani. ¹⁷ Kraljevi ljudi priđu Matatiji i stanu ga nagovarati: “Ti si čovjek ugledan u ovom gradu, častan i utjecajan; uz tebe su tvoji sinovi i braća. ¹⁸ Priđi dakle prvi i izvrši zapovijed kraljevu, kao što to učiniše drugi narodi, ostali Judejci i preostalo stanovništvo Jeruzalema, pa ćeš i ti i tvoji sinovi ući u krug kraljevih prijatelja i bit ćete čašćeni srebrom i zlatom i mnogim darovima.” ¹⁹ Matatija im jakim glasom odgovori: “Neka se i svi narodi pod kraljevom vlašću njemu pokore tako te svaki od njih odstupi od bogoštovlja svojih predaka i privoli njegovim naredbama, ²⁰ ja i moji sinovi i sva braća moja slijedit ćemo Savez otaca svojih. ²¹ Ne dalo Nebo da ostavimo Zakon i zapovijedi. ²² I zato ne možemo poslušati kraljevih naloga da prestupimo svoje bogoštovlje ni udesno ni ulijevo.” ²³ Tek što je on to kazao, a Židov neki priđe pred očima sviju da prema kraljevoj zapovijedi žrtvuje na žrtveniku u Modinu. ²⁴ Vidje to Matatija, razgnjevi se i srce mu zadrhta, obuzet pravednim gnjevom, potrči i zakla ga na žrtveniku. ²⁵ U isti čas ubi i kraljeva čovjeka koji je silio na žrtvovanje i obori žrtvenik. ²⁶ Tako provali njegova gorljivost za Zakon kao nekoć Pinhasova protiv Zimrija, sina Šalumova. ²⁷ Matatija tada stade vikati gradom iza glasa: “Svaki koji gori ljubavlju za

Zakon i stoji uza Savez, neka ide za mnom.”²⁸ I pobjegoše u gore on i njegovi sinovi, ostavivši u gradu sve svoje.²⁹ Mnogi tada kojima je bilo stalo do pravednosti i do pravde pobjegoše u pustinju³⁰ sa svojom djecom i ženama i sa svom stokom, jer se zlo oborilo na njih.³¹ I bi javljeno kraljevim ljudima i posadi koja bijaše u Jeruzalemu, u Davidovu gradu, da su ljudi koji su prekršili kraljevu zapovijed odbjegli u pustinjska skrovišta.³² Jaka vojska dade se za njima u potjeru i stiže ih. Svrstaše se protiv njih, spremni da zametnu s njima bitku u dan subotnji.³³ I poručiše im: “Dosta je! Iziđite, pokorite se kraljevu nalogu da spasite život!”³⁴ Ali im oni odgovoriše: “Ne izlazimo i nećemo se pokoriti kraljevu nalogu da skvrnemo dan subotnji.”³⁵ Napadoše ih bez oklijevanja.³⁶ A oni im nisu uzvraćali: ni da bi se kamenom na njih nabacili, a kamoli da se utvrde u svojim skrovištima.³⁷ “Umririmo svi,” govorahu, “u svojoj nedužnosti. Svjedoče nam nebo i zemlja da nas ubijate nepravedno.”³⁸ I zagna se vojska na njih u samu subotu te izginuše svi oni sa svojom djecom i ženama i stokom - oko tisuću duša.³⁹ Doznaše za to Matatija i njegove pristalice i proplakaše gorko:⁴⁰ “Ako učinimo svi mi tako”, rekoše jedan drugomu, “kao ova naša braća, i ne pođemo u boj protiv pogana za svoj život i za svoje svetinje, ubrzo će nas istrijebiti sa zemlje.”⁴¹ I tako toga dana donesoše odluku: “Tko god nas napadne u dan subotnji, vojevat ćemo protiv njega da svi ne izginemo kao što

izgiboše braća naša u zbjegovima.”⁴² Pridružila im se i zajednica Hasidejaca, poizbor junaka u Izraelu, sve ljudi odanih Zakonu.⁴³ I svi drugi koji su bježali od progonstva pridruživali se njima, i tako im je raslo pojačanje.⁴⁴ Prikupila se tako cijela vojska te su udarali u svom gnjevu na krivce i u svojoj srdžbi na bezakonike. Ostali se razbježaše - da se spase - po poganskim zemljama.⁴⁵ A Matatija i njegove pristalice stanu obilaziti i razvaljivati žrtvenike.⁴⁶ Silom su obrezivali neobrezane dječake koje bi našli na području Izraela.⁴⁷ Progonili su drske tuđince. I pothvat im je uspijevao.⁴⁸ Zaštitili su tako Zakon od ruku pogana i kraljeva i ne dadoše da osili sila grešnička.⁴⁹ A kada se Matatijini dani primicahu kraju, reče on svojim sinovima: “U ovo vrijeme, gle, osilila se drskost i pogrda; nastalo je doba razora i ljutog gnjeva.⁵⁰ Djeco moja! Gorljivo se zauzmite za Zakon i život svoj izložite za Savez naših otaca.⁵¹ Spominjite se djela što ih oci naši izvršiše u svoje vrijeme. Steći ćete tako slavu veliku, bit će vam besmrtno ime.⁵² Nije li se Abraham vjeran pokazao u kušnji i nije li mu to uzeto u pravednost?⁵³ A Josip je u svojoj nevolji očuvao zapovijed i postao gospodar Egipta.⁵⁴ Pinhas, otac naš, nosio se gorljivošću i primio je obećanje vječnog svećeništva.⁵⁵ Jošua je ispunio nalog i postao sucem Izraela.⁵⁶ Kaleb je u zboru bio svjedok istini i zato mu pripade baština u zemlji.⁵⁷ Davidu, jer bijaše pobožan, kraljevsko je prijestolje zauvijek dano u baštinu.⁵⁸ Ilija, jer

bijaše gorljiv borac Zakona, bi uznesen na nebo. ⁵⁹ Hananija, Azarja i Mišael vjerom se spasiše iz plamena. ⁶⁰ Daniel zbog svoje nedužnosti bi izbačen iz lavljih ralja. ⁶¹ Razmotrite i vidite iz koljena u koljeno: svi koji se u nj uzdaše ne poklekoše nikada. ⁶² Ne strašite se prijetnja grešnikovih, jer slava bezbožnikova za gnojište je i za hranu crvima. ⁶³ Danas se visoko diže, sutra ga već naći ne možeš: u prah svoj se vratio, propale mu osnove. ⁶⁴ Junaci mi, djeco, budite; Zakona se čvrsto držite da se u njem proslavite. ⁶⁵ Evo vam Šimuna, brata vašega: znam ga, čovjek je razuman; slušajte ga uvijek, on će vam biti otac! ⁶⁶ Juda Makabej, poizbor junak od svoje mladosti, bit će vam vojskovođa i zapovijedat će u ratu protiv pogana. ⁶⁷ Skupite oko sebe sve koji vrše Zakon i osvetite svoj narod. ⁶⁸ Milo za drago vratite poganima i držite se propisa Zakona.” ⁶⁹ Tada ih Matatija blagoslovi i bi pridružen svojim ocima. ⁷⁰ Umro je u godini sto četrdeset i šestoj; sahraniše ga u grobnici otaca njegovih u Modinu. Oplakao ga je sav Izrael. E(166.-160. prije Krista)

3

¹ Matatiju je naslijedio sin njegov Juda Makabej. ² Podupriješe ga sva njegova braća i sve pristalice njegova oca i oduševljeno povedoše rat Izraelov. ³ On proširi nadaleko slavu svoga naroda. Poput diva on se u oklop obukao, bojno oružje sebi pripasao. Mnoge je bojeve zametnuo, oštrim mačem tabor štiteći. ⁴ Premac lavu

svojim djelima, postade k'o lavić što za plijenom riče. ⁵ Gonio je otpadnike, trag im njušeci; palio je tlačitelje svoga naroda. ⁶ Od straha pred njim dah im prestajao, bezakonici pred njim drhtahu. Spasenje se ruci njegovoj posrećilo. ⁷ Mnogog kralja on je ojadio, a Jakova djelima obradovao. Dok je vijeka blagoslivljat će se uspomena njegova. ⁸ Obilazio gradovima Jude da istrijebi iz njih bezbožnike, od Izraela srdžbu da odvрати. ⁹ Do krajeva zemlje ime mu doprlo, oko sebe sabra raspršene. ¹⁰ Apolonije sabra pogane i velika vojska krenu iz Samarije da zavojshti na Izraela. ¹¹ Saznao za to Juda, pa ga presrete, potuče ga i ubi. Mnogi nasmrt ranjeni pogiboše, a ostali pobjegoše. ¹² Oplijeniše ih, a Juda sebi prisvoji mač Apolonijev i nosio ga je u boju svega svog života. ¹³ Kad je Seron, sirska vojvoda, čuo da je Juda skupio oko sebe ljude, zbor vjernih, spremnih da svaki čas krenu u rat, ¹⁴ reče: "Steći ću ime i proslavit ću se u kraljevstvu ako se zaratim s Judom i sa svima njegovima koji preziru kraljevu riječ." ¹⁵ I krenu i uzađe s njim snažna vojska bezbožnika da ga potpomognu i da se osvete sinovima Izraelovim. ¹⁶ Dok je uzlazio uza strmen Bet Horona, isprijeci mu se Juda sa šakom ljudi. ¹⁷ Kad ovi ugledaju vojsku koja je izlazila na njih, rekoše Judi: "Kako će se oduprijeti nas šaćica tome silnom mnoštvu? K tome smo obnemogli, cio dan bez hrane." ¹⁸ A Juda im odgovori: "Lako se može dogoditi da i šaćica ljudi ukliješti mnoštvo. A Nebu je svejedno izvojevati spasenje s mnogima ili sa

šačicom. ¹⁹ Pobjeda u ratu ne zavisi od jačine vojske, jer nam od Neba dolazi jakost. ²⁰ Ovi izlaze na nas u premoći drskosti i bezakonja, da istrijebe nas i naše žene i djecu našu i da nas oplijene, ²¹ a mi vojujemo za goli život i za svoje svete uredbe. ²² Zato će ih Gospod pred našim očima satrti, i ništa se ne bojte.” ²³ Tako reče i obori se iznenada na njih i razbi Serona i svu njegovu vojsku. ²⁴ Naže za njima niz kosinu Bet Horona sve do ravnice. Pade ih kakvih osam stotina ljudi, a ostali pobjegoše u Filisteju. ²⁵ I zavlada strah pred Judom i braćom njegovom i obuze prepast sve okolne narode. ²⁶ Do kralja doprije ime njegovo i po svim se narodima pripovijedalo o Judinim djelima. ²⁷ Kad je sve to čuo kralj Antioh, planu on gnjevom i posla da se skupe sve snage njegova kraljevstva - vojska silna. ²⁸ Otvori svoje riznice i isplati vojsku za godinu dana i naredi da bude spremna za svaku priliku. ²⁹ Uto opazi da presušuje blago u njegovim riznicama i da su mu državni dohoci sve manji zbog razdora i udaraca kojima je izmučio zemlju zatirući zakone koji postojahu odiskona. ³⁰ Poboja se dakle da neće, kako je već bivalo, imati odakle podmiriti troškove i smoći darove što ih je prije dijelio padašnom rukom, premašujući u tom svoje prethodnike. ³¹ U toj je tjeskobi odluči poći na Perziju da prigrabi danak od zemalja i da tako namakne mnogo novca. ³² Ostavi Liziju, čovjeka ugledna, kraljevskog roda, da vodi državne poslove od Eufrata pa do egipatske granice. ³³ I povjeri mu

skrbništvo nad svojim sinom Antiohom sve dok se on ne vrati. ³⁴ Preda mu polovicu svoje vojske s bojnim slonovima i dade mu naredbe o svemu što je naumio, osobito o stanovnicima Judeje i Jeruzalema: ³⁵ da se pošalje na njih vojska, da se satre i istrijebi snaga Izraelova i preostatak Jeruzalema, pa da se izbriše i spomen na to mjesto, ³⁶ a onda da se na svem onom području nasele tuđinci i njima da se razdijeli njihova zemlja. ³⁷ Tada kralj povede sa sobom ostalu polovicu vojske i krenu iz Antiohije, prijestolnice svoga kraljevstva, godine sto četrdeset i sedme. Prijeđe preko Eufrata i poče se probijati kroz gornje krajeve. ³⁸ Lizija je izabrao Ptolemeja, sina Dorimenova, Nikanora i Gorgiju, muževe junačne, prijatelje kraljeve. ³⁹ S njima posla četrdeset tisuća pješaka i sedam tisuća konjanika da navale na Judeju i da je opustoše po zapovijedi kraljevoj. ⁴⁰ I pokrenu se sva ta vojska, stiže do Emausa i utabori se ondje u nizini. ⁴¹ Kad se o tome pročulo među trgovcima u onomu kraju, uzeše oni mnogo srebra i zlata i okova te dođoše u tabor da Izraelce pokupuju kao roblje. A zavojevačima se pridružila vojska iz Sirije i drugih zemalja. ⁴² Juda pak i njegova braća vidješe da se množe zla i da su se vojske utaborile na njihovu području, a saznali su i za kraljeve naredbe da im se narod zatre i uništi. ⁴³ Rekoše tada jedni drugima: “Podignimo narod svoj od propasti i pođimo u rat za narod svoj i za svetinje svoje!” ⁴⁴ I sazvaše sav zbor da se svi sprema za boj i da se pomole i vapiju

za milost i milosrđe. ⁴⁵ Opustje Jeruzalem kao pustinja. Ne bijaše nikog od sve djece njegove da uđe ili da iziđe. Po Svetišću se gazilo, u Tvrđavi se nastaniše stranci, poganima posta svratište. Jakovu je radost iščezla, umuknula mu frula i citara. ⁴⁶ Izraelci se sastadoše u Masfi, pred Jeruzalemom, jer je nekoć Izrael u Masfi imao molitveno mjesto. ⁴⁷ Postili su toga dana i obukli se u kostrijet, posuli glavu pepelom i razderali svoje haljine. ⁴⁸ Razvili su knjigu Zakona da potraže u njoj ono što inače pogani traže od svojih idola. ⁴⁹ Iznesoše svećeničku odjeću i prvine i desetine i pozvaše nazirejce koji su ispunili razdoblje svoga zavjeta. ⁵⁰ I zavapiše tada jakim glasom k Nebu: “Što da sada učinimo sa svim ovim i kamo da ove smjestimo?” ⁵¹ Svetište se tvoje gazi i skvrni, svećenstvo je tvoje tužno, poniženo. ⁵² Pogani se, evo, udružiše protiv nas da nas istrijebe. Ti jedini znadeš što nam spremaju. ⁵³ Kako ćemo im odoljeti ako nam ti ne pritečeš u pomoć?” ⁵⁴ I zatrubiše nato u trublje i povikaše iz sveg glasa. ⁵⁵ Juda tada postavi narodu starješine: tisućnike, stotnike, pedesetnike i desetnike. ⁵⁶ Onima pak koji su baš gradili kuću, ili su se tek oženili, ili su sadili vinograd, ili bijahu strašljivice, naredi da se svaki takav, kako i Zakon zapovijeda, vrati kući. ⁵⁷ I vojska krenu i utabori se južno od Emausa. ⁵⁸ Juda izda zapovijed: “Opašite se i budite junaci! Spremni stojte ranom zorom za boj protiv pogana koji se, eto, udružiše da istrijebe nas i naše svetinje. ⁵⁹ Bolje nam je u

boju izginuti nego da gledamo zlo svog naroda i svojih svetinja. ⁶⁰ Bit će onako kako Nebo hoće.”

4

¹ Gorgija povede sa sobom pet tisuća pješaka i tisuću poizbor konjanika; ta je vojska krenula noću ² da izvrši prepad na židovski tabor i da ga iznenadi: vodiči joj bijahu stanovnici Tvrđe. ³ Kad je to dočuo Juda, podigao se i on sa svojim junacima da na kraljevu vojsku, koja je bila u Emausu, udari ⁴ dok su joj pripadnici još izvan tabora. ⁵ Gorgija je pak došao noću u Judin tabor i nije našao nikoga, pa je zato stao Židove tražiti po gorama, jer, kako je rekao, “oni bježe pred nama”. ⁶ U cik zore pojavi se Juda u ravnici sa samo tri tisuće ljudi. Ti nisu imali prikladna obrambenog oružja ni mačeva. ⁷ Vidjeli su poganski tabor, jak i utvrđen: opkoljavali ga konjanici, ljudi vični boju. ⁸ Juda reče svojim ljudima: “Ne bojte se toga mnoštva i ne plašite se njihovih napadaja. ⁹ Sjetite se da su se naši oci spasili na Crvenom moru kad ih je progonio faraon s vojskom. ¹⁰ Zavapimo sada k Nebu: ono će nam se možda smilovati, sjetit će se svog Saveza s našim ocima, pa će danas pred nama tu vojsku satrti. ¹¹ Tada će svi narodi spoznati da postoji Netko tko izbavlja i spasava Izraela.” ¹² Stranci podigoše oči: opazivši kako im Židovi dolaze s protivne strane, ¹³ iziđoše iz tabora da prihvate bitku. Judini vojnici zatrubiše u trube i zametnuše boj. ¹⁴ Razbijeni, pogani nagnuše u bijeg prema ravnici. ¹⁵ Ali svi na zalaznici

padoše od mača. Ostale pognaše sve do Gezera i do nizina Idumeje, do Azota i do Jamnije: palo je oko tri tisuće ljudi. ¹⁶ Kad se Juda vratio s potjere kojoj bijaše na čelu, ¹⁷ reče narodu: “Ne lakomite se na plijen jer nam prijete još jedan rat. ¹⁸ Gorgija je sa svojom vojskom tu u gori. Sad se oduprite našim neprijateljima, borite se protiv njih; potom ćete bez brige pokupiti plijen.” ¹⁹ Juda je još bio u riječi kadli jedan odred proviri s gorskog visa. ²⁰ Vidješe da su njihovi raspršeni i da je tabor izgorio: o tome je još svjedočio dim koji se vidio. ²¹ Od toga se prizora prestraviše. A kad su još na ravnici opazili Judinu vojsku spremnu za boj, ²² svi pobjogoše u filistejsku zemlju. ²³ Juda se vratio da im oplijeni tabor. Iznijelo se mnogo zlata, srebra, modra i crvena skrletna platna i golemo drugo blago. ²⁴ Na povratku su Židovi hvalili i blagoslivljali Nebo govoreći: “Ono je dobro i njegova je ljubav vječna!” ²⁵ Bijaše to dan velike izraelske pobjede. ²⁶ Oni pak od neprijatelja koji bijahu utekli dođoše k Liziji i javiše mu sve što se dogodilo. ²⁷ Ta ga vijest smete, duh mu klonu, jer se Izraelu nije dogodilo onako kako je on htio niti je bilo onako kako je zapovjedio kralj. ²⁸ Zato je iduće godine Lizija sabrao šezdeset tisuća poizbor pješaka i pet tisuća konjanika da svlada Židove. ²⁹ Došli su u Idumeju i utaborili se u Betsuru. Juda iziđe protiv njih sa deset tisuća ljudi. ³⁰ Kad vidje tu silnu vojsku, pomoli se ovako: “Blagoslovljen da si, spasitelju Izraela, ti koji si satio juriš diva rukom svoga sluge Davida

i koji si filistejsku vojsku predao u ruke Šaulova sina Jonate i njegova štitonoše. ³¹ Predaj i ovu vojsku u šake Izraela, svog naroda; neka se osramote i pješaci i konjanici. ³² Posij strah u njihovim redovima, uništi uzdanje koje imaju u svoju silu i neka se pokolebaju svojim porazom. ³³ Obori ih mačem onih koji te ljube, da te hvale pjesmama svi oni koji ti poznaju Ime!” ³⁴ I počese bitku i u srazu prsa o prsa pade iz Lizijine vojske oko pet tisuća ljudi. ³⁵ Videći kako mu se osula vojska i kako su neustrašivi Judini junaci, koji su bili spremni junački živjeti ili umrijeti, Lizija se vrati u Antiohiju. Ondje unovači najamnike da iznova, s pojačanom vojskom, provali u Judeju. ³⁶ Juda pak i njegova braća rekoše: “Eto, naši su neprijatelji satruti, hajde da očistimo Svetište i posvetimo ga.” ³⁷ Sabra se sva vojska i pope se na goru Sion. ³⁸ Vidjeli su ondje opustjelo sveto mjesto, oskvrnjen oltar, spaljena vrata, u predvorjima naraslo šikarje kao u šumi ili u gorama, a ćelije porušene. ³⁹ Razdrli su na sebi odjeću, zakukali i glavu posuli pepelom. ⁴⁰ Potom padoše ničice pa na znak truba zava-piše k Nebu. ⁴¹ Juda naloži ljudima da tuku one koji su bili u Tvrđi sve dok on Svetište ne očisti. ⁴² Zatim je izabrao svećenike neokaljane, vjerne Zakonu. ⁴³ Očistiše oni Svetište, a oskvrnjeno kamenje ukloniše na nečisto mjesto. ⁴⁴ Potom se vijećalo što da se učini od žrtvenika za paljenice, koji je bio oskvrnjen. ⁴⁵ Dođoše na dobru misao da ga uklone, bojeći se da im ne bude na sramotu, jer su ga pogani oskvrnuli. I oboriše

žrtvenik. ⁴⁶ Kamenje staviše na prikladno mjesto na hramskoj gori, dok ne dođe prorok koji će o njem odlučiti. ⁴⁷ Nato, prema Zakonu, uzeše neklesano kamenje i podigoše nov žrtvenik, po uzoru na prijašnji. ⁴⁸ Popravili su Svetište i unutrašnjost Doma i posvetili predvorje. ⁴⁹ Pošto su načinili novo sveto posuđe, unijeli su u Hram svijećnjak, kadioni žrtvenik i stol. ⁵⁰ Kadili su tamjan na žrtveniku i zapalili svjetiljke na svijećnjaku koje su rasvijetlile unutrašnjost Hrama. ⁵¹ Postavili su hljebove na stol i objesili zastore. Tako dovršiše djelo koje su poduzeli. ⁵² Dvadeset i petog dana devetog mjeseca, zvanog Kislev, godine sto četrdeset i osme ustadoše u rano jutro ⁵³ i prinesoše po Zakonu žrtvu na novom žrtveniku za paljenice koji bijahu podigli. ⁵⁴ Obnovili su posvetu žrtvenika uz pjesme i zvuke citara, harfa i cimbala u ono isto doba i u isti dan u koji su ga pogani oskvrnuli. ⁵⁵ Sav je narod pao ničice i poklonio se, a zatim upravio hvalu Nebu, onomu koji ih je tako sretno vodio. ⁵⁶ Osam su dana slavili posvetu žrtvenika i radosno prinosili paljenice i žrtve pričesnice i zahvalnice. ⁵⁷ Uresili su pročelje Hrama zlatnim vijencima i štitovima, obnovili ulaz i ćelije i postavili im vrata. ⁵⁸ Nastala je velika radost u narodu i izbrisala se sramota koju su nanijeli pogani. ⁵⁹ Juda je sa svojom braćom i sa svom izraelskom zajednicom odredio da se, počevši od dvadeset i petog dana mjeseca Kisleva, svake godine u svoje vrijeme osam dana radosno i veselo slavi dan posvete žrtvenika. ⁶⁰ U to su

vrijeme oko gore Siona sagradili visoke zidove s jakim kulama, bojeći se da pogani ne dođu ta mjesta oskvrnuti kao i prije. ⁶¹ Juda je ondje smjestio posadu da čuva goru Sion. Utvrdio je Betsur da narod ima tvrđu protiv Idumeje.

5

¹ Kad su okolni narodi čuli da je žrtvenik ponovo sagrađen a Svetište uspostavljeno kao i prije, vrlo se razgnjeviše ² i naumiše istrijebiti Jakovljevo pokoljenje što je živjelo među njima; počeli su ubijati i progoniti taj narod. ³ Juda zavojeva na Ezavove sinove u Idumeji, na zemlju Akrobatenu, jer su opsjedali Izraelce. Žestoko ih je porazio, ponizio i dočepao se plijena. ⁴ Sjetio se i zloće Bajanovih sinova, koji su zasjedama na putovima narodu postavljali zamke i zapreke. ⁵ Pošto ih je opkolio u kulama, opsjedao ih je i predao ih prokletstvu. Zapalio je i sažgao njihove kule i sve one koji su bili u njima. ⁶ Zatim krenu na Amonce, u kojih je naišao na jaku vojsku i mnogi narod pod poglavarem Timotejem. ⁷ Zapodjeo je s njima mnoge bojeve, potukao ih i slomio im silu. ⁸ Zauze Jazer sa selima njegova područja, a zatim se vrati u Judeju. ⁹ Pogani u Galaadu udružiše se protiv Izraelaca koji su živjeli u njihovim krajevima da ih istrijebe; a Izraelci pobjegoše u tvrđavu Datemu. ¹⁰ Poslali su Judi i njegovoj braći pisma ovako sastavljena: “Pogani koji nas okružuju udružili se protiv nas da nas unište. ¹¹ Spremaj se da osvoje tvrđavu u koju smo se sklonili.

Timotej zapovijeda njihovom vojskom. ¹² Dođi sad i izbavi nas iz njihovih ruku, jer mnogo je naših već palo. ¹³ Pogubili su svu našu braću naseljenu u Tobijinoj zemlji, odveli u ropstvo žene i djecu, imanje im oduzeli i ondje pogubili oko tisuću ljudi.” ¹⁴ Dok se to pismo još čitalo, dođoše drugi glasnici, iz Galileje, razdrte odjeće, donoseći iste vijesti: ¹⁵ “Udružili se protiv nas iz Ptolemaide i Tira i Sidona sa svim narodima Galileje da nas istrijebe.” ¹⁶ A kad su Juda i narod to čuli, sazvaše veliku skupštinu da vijećaju što da učine za svoju braću izvrgnutu nevoljama i napadajima neprijatelja. ¹⁷ Juda tada reče bratu Šimunu: “Izaberi sebi ljude pa idi, izbavi svoju braću u Galileji! A ja i brat Jonatan poći ćemo u Galaaditidu.” ¹⁸ Za obranu Judeje ostavi Zaharijina sina Josipa i Azarju, poglavara naroda, s preostalom vojskom. ¹⁹ I zapovjedi im: “Upravljajte ovim narodom, ali se ne upuštajte u rat protiv poganskih naroda dok se mi ne vratimo.” ²⁰ Šimunu su dali tri tisuće ljudi za Galileju, a Judi osam tisuća ljudi za Galaaditidu. ²¹ Pošto je otišao u Galileju, Šimun je zametnuo mnoge bojeve protiv pogana, porazio ih i natjerao ih u bijeg; gonio ih je do vrata Ptolemaide. ²² Ostavili su na bojištu oko tri tisuće ljudi, od kojih je pokupio plijen. ²³ Poveo je sa sobom Židove iz Galileje i Arbate sa ženama i djecom i svim njihovim imanjem te ih odveo u Judeju s velikom radošću. ²⁴ A Juda Makabej i brat mu Jonatan prijeđoše preko Jordana i tri su dana išli pustinjom. ²⁵ Sretoše Nabatejce,

koji su ih primili miroljubivo te im pripovjedili sve što se dogodilo njihovoj braći u Galaaditidi: ²⁶ kako ih je mnogo zatvoreno u Bosori, u Bosoru, u Alemi, Kasfu, Makedu i Karnainu, a to su sve utvrđeni veliki gradovi; ²⁷ kako ima zatvorenih i u ostalim gradovima Galaaditide i kako je neprijatelj odlučio da sutradan napadne te gradove, osvoji ih i u jednom danu istrijebi sve koji se nalaze u njima. ²⁸ Juda odmah krenu s vojskom kroz pustinju prema Bosori. Zauze grad i spali ga pošto pobi sve muško oštricom mača i pokupi plijen. ²⁹ Odande je krenuo dalje noću i približio se tvrđavi. ³⁰ Kad je svanula zora a oni podigli oči, ugledaše bezbrojno mnoštvo kako namješta ljestve i sprave da zauzmu tvrđavu; već su napadali. ³¹ Videći da je napadaj počeo i da se urnebesna vika, pomiješana sa zvukom truba, diže iz grada prema nebu, ³² Juda reče ljudima svoje vojske: “Borite se danas za svoju braću!” ³³ Svrsta ih u tri skupine i tako krenuše na neprijateljsku zalaznicu. Trube odjeknuše i zazivi se podigoše. ³⁴ Timotejeva vojska, razabravši da je to Makabej, pobježe pred njim. On ih porazi do nogu: toga dana ostade ih na bojištu oko osam tisuća. ³⁵ Pošto je zatim skrenuo na Alemu, napade je, zauze, pobi sve muško, oplijeni je i spali. ³⁶ Odande se digao da zauzme Kasfo, Maked, Bosor i ostale gradove Galaaditide. ³⁷ Poslije tih događaja Timotej prikupi drugu vojsku i utabori se pred Rafonom s one strane potoka. ³⁸ Juda je poslao svoje da izvide tabor i oni mu javiše: “Okolo ovog poglavara skupili su se

svi pogani koji nas okružuju i stvorili su golemu vojsku; ³⁹ najmili su i Arape kao pomoćne odrede; utaborili su se preko potoka, pripravnici da te napadnu.” Juda krenu da ih presretne. ⁴⁰ Timotej reče zapovjednicima svoje vojske kad su se Juda i njegove čete približili vodi: “Ako prvi prijeđe i udari na nas, nećemo mu moći odoljeti jer će imati prednost; ⁴¹ a ako se poboji i utabori s one strane potoka, prijeći ćemo mi, udariti i nadvladati ga.” ⁴² Kad se približio toku vode, Juda postavi uz potok narodne pisare i naloži im: “Ne dopustite nikomu da razapinje šatora, nego neka idu svi u boj.” ⁴³ On prijeđe prvi onamo, a za njim je slijedio sav narod. Potjera pred sobom sve pogane. Oni pobacaše oružje i pobjegoše da se sklone u karnainski hram. ⁴⁴ Židovi su najprije osvojili grad, zatim spalili hram sa svima koji su bili u njemu. Tako je oboren Karnain i odonda se Judi nije moglo odoljeti. ⁴⁵ Juda sabra sve Izraelce koji su bili u Galaadu, od najmanjeg do najvećeg, njihove žene i djecu i imanje, i to se golemo mnoštvo uputilo prema judejskoj zemlji. ⁴⁶ Stigli su u Efron, važan i vrlo jak grad što se nalazio na putu. Kako ga nije bilo moguće zaobići ni desno ni lijevo, nije bilo druge nego kroza nj. ⁴⁷ Stanovnici su im uskratili prolaz i vrata zagrabili kamenjem. ⁴⁸ Juda im posla poruku sastavljenu ovim miroljubivim riječima: “Pustite nas da prođemo preko vaše zemlje, da dođemo u svoju; nitko vam neće učiniti nikakve štete, samo ćemo proći.” Ali im nisu htjeli otvoriti. ⁴⁹ Tada Juda oglasi po vojsci neka

svatko ostane na svojem mjestu. ⁵⁰ Junaci vojske zauzeše položaje. Juda je cio dan i cijelu noć napadao, i grad mu pade u ruke. ⁵¹ Posjekao je sve muško oštricom mača, porušio grad do temelja, oplijenio ga i prošao tim mjestom po tjelesima pobijenih. ⁵² Židovi su pregazili Jordan na velikoj ravnici nasuprot Betšanu. ⁵³ Juda je cijelim putem pribirao zaostale i bodrio narod sve dok nije stigao u judejsku zemlju. ⁵⁴ Radosno i veselo uspinjali su se na goru Sion i prinijeli paljenice zato što su se svi u miru vratili i nitko od njih nije stradao. ⁵⁵ Dok su Juda i Jonatan bili u galaadskoj zemlji a Šimun, njihov brat, u Galileji pred Ptolemaidom, ⁵⁶ Josip, Zaharijin sin, i Azarja, zapovjednici vojske, čuli su za njihova sjajna djela i bojeve koje su vodili te rekoše: ⁵⁷ “Proslavimo se i mi, pođimo protiv pogana što su oko nas!” ⁵⁸ I tako dadoše naloge četama kojima su zapovijedali i krenuše na Jamniju. ⁵⁹ Gorgija iziđe iz grada sa svojim ljudima da se s njima pobije. ⁶⁰ Josip i Azarja biše natjerani u bijeg i gonjeni sve do judejskih međa. Palo je u taj dan među izraelskim narodom oko dvije tisuće ljudi. ⁶¹ Bio je to velik poraz za narod: nisu slušali Judu i njegovu braću, nego mišljahu da će se istaknuti hrabrošću. ⁶² Ali, eto, nisu bili od koljena onih ljudi od kojih je dolazio spas Izraelu. ⁶³ Plemeniti Juda i njegova braća uživali su veliku čast pred svim Izraelom i svim poganima gdje su god čuli za njihova imena. ⁶⁴ Ljudi se natiskivali oko njih i klicali im. ⁶⁵ Juda je sa svojom braćom otišao na jug da vojuje

protiv Ezavovih sinova. Zauzeo je Hebron i njegova sela, srušio tvrđave, a kule naokolo sve popalio. ⁶⁶ Digavši tabor, ode da osvoji filistejsku zemlju i prođe Marisu. ⁶⁷ Toga su dana u boju pali svećenici koji su se htjeli istaći hrabrošću pa se nepromišljeno upustili u boj. ⁶⁸ Juda se uputio u Azot u filistejskom području i ondje je razrušio žrtvenike, izrezbarene likove njihovih bogova popalio, opljačkao gradove, a onda se vratio u judejsku zemlju.

6

¹ U to vrijeme kralj Antioh prolazio gornjim krajevima. Dočuo je da je perzijski grad Elimaida na glasu s bogatstva, sa srebra i zlata, ² da je ondje bogat hram u kojem se nalaze zlatni predmeti vojne opreme, oklopi i oružje što ih je ostavio Filipov sin Aleksandar Makedonski, koji je prvi vladao nad Grcima. ³ Zato je krenuo da pokuša zauzeti grad i opljačkati ga, ali nije uspio jer su građani doznali za njegovu nakanu. ⁴ Oni mu se opriješe s oružjem u ruci: natjerali su ga u bijeg te se odande morao, jako ojađen, probijati natrag u Babilon. ⁵ Još dok je bio u Perziji, dođoše i javiše mu kako su poražene čete što su upale u judejsku zemlju. ⁶ I Lizija je navro sa snažnom vojskom, ali je pred Židovima morao pobjeći, jer su oni pobijeđenim vojskama uzeli opremu i obilan plijen i tako postali još jači. ⁷ Srušili su i sramotni kip što ga bijaše podigao na žrtveniku u Jeruzalemu, a svoje su sveto mjesto okružili visokim zidovima, kakvi su

bili i prije, pa tako i Betsur, jedan od njegovih gradova. ⁸ Kad je kralj čuo te vijesti, prenerazi se i silno uznemiri; pade na postelju i razbolje se od jada što mu se nije želja ispunila. ⁹ Ostade tako više dana, ali ga je tuga neprestano presvajala. A kad mu bijaše umrijeti, ¹⁰ dozva sve svoje prijatelje i reče im: "Nestalo je sna s mojih očiju i srce mi je klonulo od jada. ¹¹ Zato rekoх u svom srcu: 'U koliku li sam tjeskobu zapao i kakav li me to val nesreće zapljusnuo! Mene koji sam u vrijeme svoje moći bio poštovan i ljubljen. ¹² Sad mi dolaze na pamet zla koja sam počinio u Jeruzalemu kad sam odande odnio sve zlatno i srebrno posuđe što se u njemu nalazilo i kad sam bez razloga zapovjedio da se stanovnici Jude istrijebe. ¹³ Sad znam da me zbog toga snašlo ovo zlo i da od velike tuge umirem u tuđoj zemlji!' " ¹⁴ Nato dozva Filipa, jednog od svojih prijatelja, i postavi ga nad svim kraljevstvom. ¹⁵ I dade mu svoju krunu, plašt i pečatni prsten, i ostavi mu da odgoji njegova sina Antioha, i da ga uputi u vođenje kraljevstva. ¹⁶ Tu kralj Antioh umrije godine sto četrdeset i devete. ¹⁷ Kad je Lizija doznao da je kralj umro, postavio mu je za nasljednika njegova sina Antioha, koga je odgajao od njegova djetinjstva. Nadjenuo mu je ime Eupator. ¹⁸ Ali oni koji su bili u Tvrđi uznemiravahu Izraelce oko Svetišta, neprestano smišljajući kako da im naude i tako pomognu poganima. ¹⁹ Juda odluči da ih uništi. Zato sazva sav narod na opsadu. ²⁰ Sabrali su se i opkolili ih godine sto pedesete. Načinili su strelišta i bojne

naprave. ²¹ Ali su neki od opkoljenih probili obruč, a njima se pridružili i neki od bezbožnih Izraelaca. ²² Otišli su kralju i rekli mu: “Dokle ćeš oklijevati da nam izvršiš pravdu i osvetiš našu braću?” ²³ Dobro volje pristali smo da služimo tvome ocu i vladamo se prema njegovim nalozima i držimo se njegovih odredaba. ²⁴ Zato sinovi našeg naroda opsjedaju Tvrđu i zamrziše na nas. I poubijali su sve koji su im dopali šaka i razgrabili su nam baštinu. ²⁵ I nisu samo na nas podigli ruke: podigli su ih i na sve tvoje krajeve. ²⁶ Evo, sad opsjedaju jeruzalemsku Tvrđu: hoće da je zauzmu, a utvrdili su Svetište i Betsur. ²⁷ Ako im se ne ispriečiš, učinit će još i više, a ti ih više nećeš zaustaviti.” ²⁸ Na te se riječi kralj razgnjevi. Sabra sve svoje prijatelje, starješine svojih pješaka i zapovjednike konjanika. ²⁹ Došle su mu i najamničke čete drugih kraljevina i od morskih otoka. ³⁰ Broj se njegovih snaga podigao na sto tisuća pješaka i dvadeset tisuća konjanika i trideset i dva slona uvježbana za rat. ³¹ Došli su preko Idumeje i opsjeli Betsur, dugo ga tukli i čak napravili bojne naprave. Ali su oni iz grada provaljivali, palili naprave i hrabro se borili. ³² Tada se Juda, prekinuvši opsadu Tvrđe, utabori kod Bet Zaharije, nasuprot kraljevskom taboru. ³³ Kralj ustade u ranu zoru i požuri se sa svojom vojskom prema Bet Zahariji. Njegove su čete zauzele borbene položaje, a trube zatrubile. ³⁴ Slonovima su davali groždani i dudov sok da ih potaknu za boj. ³⁵ Životinje su razmjestili među bojne redove. Uza svakog slona

poredali su tisuću pješaka opremljenih lančanim oklopima i brončanim šljemovima, a k tomu su svakoj životinji pridijelili i pet stotina odabranih konjanika. ³⁶ Ti su upravljali svim pokretima životinje, pratili je svuda i od nje se nisu udaljivali. ³⁷ Na svakog slona privezali su potpruzima jaku drvenu obrambenu kulu. U svakoj su, uz Indijca, bila četiri snažna ratnika. ³⁸ Ostale je konjanike kralj razmjestio na oba krila vojske da uznemiruju neprijatelje i pokrivaju bojne redove. ³⁹ Kad je sunce obasjalo zlatne i mjedene štitove, zablistale su od njih gore i zasvijetlile poput upaljenih zublja. ⁴⁰ Jedan se dio kraljevskih četa razvi po gorskim visovima, a drugi po nizinama i svi se pokrenuše u čvrstom i uređenom rasporedu. ⁴¹ Uzdrhtaše svi koji su čuli graju toga mnoštva, bahat njegovih stopala i zveket oružja, jer ta je vojska bila vrlo velika i jaka. ⁴² Juda se sa svojom vojskom upusti u boj. U kraljevskoj vojsci pade šest stotina ljudi. ⁴³ Uto je Eleazar, zvan Auran, opazio jednu životinju opremljenu kraljevskom ormom, višu od ostalih. Pomisli da je u njoj kralj ⁴⁴ i žrtvova se da izbavi svoj narod i steče vječno ime. ⁴⁵ Hrabro potrča prema životinji, posred bojnog reda. Ubijao je desno i lijevo, a neprijatelji se pred njim razdvojili. ⁴⁶ Uvuče se pod slona, probode ga mačem i ubi. Životinja se strovali na Eleazara i zgnječi ga. Tako on pogibe ondje. ⁴⁷ Židovi su, videći silnu kraljevsku snagu i žestoku vojsku, pred njom uzmakli. ⁴⁸ Kraljevska vojska krenu protiv Židova u Jeruzalemu. Kralj je opsjedao

Judeju i goru Sion, ⁴⁹ a s onima u Betsuru sklopio je mir. Ti su izišli iz grada jer više nisu mogli izdržati opsadu: nisu imali hrane. Bila je, naime, subotnja godina, zemlja počivala. ⁵⁰ Kralj je zaposjeo Betsur i ondje smjestio posadu. ⁵¹ Prilično je dugo opsjedao Svetište. Služio se protiv njega streljima, bojnim napravama, bacačima plamena, kamenja i strelica, a tako i praćarama. ⁵² I opsjednuti uzimahu naprave protiv napadača. Borba potraja dugo. ⁵³ Ali u skladištima nestalo hrane. Bila je sedma godina, a, osim toga, Izraelci dovedeni u Judeju iz poganskih krajeva bijahu potrošili i posljednje zalihe. ⁵⁴ Tako su u Svetišću ostavili malo ljudi jer je zavladala glad. Ostali se raspršili svaki na svoju stranu. ⁵⁵ Filip, koga je kralj Antioh još za svoga života odabrao da njegova sina Antioha odgaja za prijestolje, ⁵⁶ vratio se iz Perzije i Medije s vojskom koja je pratila kralja. Sad je nastojao da zagospoduje državnim poslovima. ⁵⁷ Na tu vijest Lizija je samo gledao da što prije ode. Rekao je kralju, vojskovođama i ljudima: “Svaki smo dan slabiji, imamo sve manje hrane, a mjesto koje opsjedamo dobro je utvrđeno. Osim toga, čekaju nas poslovi kraljevstva. ⁵⁸ Pružimo, dakle, desnicu tim ljudima, sklopimo mir s njima i sa svim njihovim narodom. ⁵⁹ Dopustimo im da žive po svojim običajima kao i prije, jer su se radi svojih zakona, kad smo ih dokinuli, na nas razgnjevili i sve ovo počinili.” ⁶⁰ Taj je prijedlog kralju i starješinama bio po volji. Po poslanicima ponudio je Židovima mir, a oni

ga prihvatiše. ⁶¹ Kralj i starješine potkrijepiše sporazum zakletvom, pa su opsjednuti izišli iz Tvrđe. ⁶² Potom kralj uziđe na goru Sion. Tu vidje kako je mjesto utvrđeno, pogazi svoju zakletvu i zapovjedi da se ono poruši. ⁶³ Nato hitno podiže tabor i vrati se u Antiohiju. Tu nađe Filipa gospodarem grada. Udari na grad i silom ga osvoji.

7

¹ Godine sto pedeset i prve uteče iz Rima Seleukov sin Demetrije, iskrca se sa malo ljudi u nekom primorskom gradu i ondje se zakralji. ² Kad je ulazio u kraljevski dvor svojih otaca, vojska je uhvatila Antioha i Liziju da ih dovede pred njega. ³ Kad je on to doznao, reče: “Ne pokazujte mi njihovih lica!” ⁴ Vojska ih pogubi, a Demetrije zasjede na prijestolje svoga kraljevstva. ⁵ Potom su k njemu došli svi bezakonici i bezbožnici iz Izraela, a predvodio ih Alkim, koji je htio postati velikim svećenikom. ⁶ Oni su pred kraljem optuživali narod govoreći: “Juda je sa svojom braćom pobio sve tvoje prijatelje, a nas je izagnao iz zemlje. ⁷ Zato pošalji čovjeka u koga imaš povjerenje: neka ode onamo i vidi kako je Juda opustošio nas i kraljevsku zemlju, pa neka kazni te ljude i sve njihove pomagače!” ⁸ Vladar je izabrao Bakida, jednog od kraljevih prijatelja, upravitelja Prekorječja, čovjeka ugledna u kraljevstvu i vjerna kralju. ⁹ Njega posla s bezbožnikom Alkimom, komu je potvrdio svećeništvo, i zapovjedi mu da se osveti Izraelcima. ¹⁰ Oni su otišli i s velikom vojskom

stigli u judejsku zemlju. Poslali su glasnike Judi i njegovoj braći s miroljubivim riječima, punim himbe. ¹¹ Ali oni nisu vjerovali njihovim riječima, jer vidješe kako su došli s velikom vojskom. ¹² A oko Alkima i Bakida okupilo se vijeće zakonoznanaca da pronade pravedno rješenje. ¹³ Među Izraelcima prvi su Hasidejci zatražili da se s njima sklopi mir. ¹⁴ Govorahu oni: “S vojskom je došao svećenik od Aronova plemena. Neće nam učiniti ništa nažao.” ¹⁵ Govorio je s njima miroljubivo, uvjeravao ih i zaklinjao se: “Nećemo vam učiniti ništa nažao, ni vama ni vašim prijateljima.” ¹⁶ Oni mu povjeroše. A on zapovjedi te između njih uhvatiše šezdeset ljudi i pogubiše ih onaj isti dan, prema riječima Pisma: ¹⁷ “Razbacali su tjelesa tvojih svetaca i prolili njihovu krv oko Jeruzalema i ne bijaše nikoga da ih ukopa.” ¹⁸ Tada strah i trepet obuze sav narod. Rekoše: “Nema u njih ni istine ni pravde, pogazili su nagodbu i zakletvu koju su položili.” ¹⁹ Bakid ode iz Jeruzalema i utabori se kod Betzeta. Tu je uhvatio mnoge ljude koji su, s nekima od naroda, uskočili k njemu. Bacio ih je u velik bunar. ²⁰ Zatim je zemlju predao Alkimu i ostavio s njim vojsku da mu pomaže. Bakid se vrati kralju. ²¹ Alkim se stao boriti za velikosvećeničku čast. ²² Oko njega sabraše se svi koji su smučivali svoj narod. Zavladao su judejskom zemljom i počinili mnogo zla u Izraelu. ²³ Kad je Juda vidio da zlodjela Alkima i njegovih pristalica protiv Izraelaca nadmašuju i sama poganska zlodjela, ²⁴ stade obilaziti svim judejskim krajevima osvećujući

se istaknutim prebjezima i braneci im prolaz zemljom. ²⁵ Kad je Alkim spoznao da se Juda sa svojim pristašama osilio i kad je razabrao da im se neće moći oprijeti, vratio se kralju te ih optužio još gore. ²⁶ Tada kralj posla Nikanora, jednog od svojih najistaknutijih vojskovođa, koji bijaše neprijatelj Izraelu; naloži mu kralj da istrijebi taj narod. ²⁷ Došavši u Jeruzalem s mnogobrojnom vojskom, Nikanor poruči Judi i njegovoj braći ove himbeno miroljubive riječi: ²⁸ “Neka između mene i vas ne bude rata. Posjetit ću vas miroljubivo, sa slabom pratnjom.” ²⁹ Stigao je k Judi. Mirno su jedan drugoga pozdravili, ali neprijatelji bijahu spremni da ugrabe Judu. ³⁰ Razabravši da je k njemu došao s podmuklim nakanama, Juda se prepade te ga više ne htjede vidjeti. ³¹ Nikanor uvidje da su mu otkrili namjeru te zametnu protiv Jude boj kod Kafarsalama. ³² Tu je od Nikanorovih ljudi palo oko pet stotina, a ostali pobješe u Davidov grad. ³³ Poslije tih događaja Nikanor se pope na goru Sion. Iz svetog mjesta izišli su neki svećenici i narodni starješine da ga mirno pozdrave i pokažu mu paljenicu koja se prinosi za kralja. ³⁴ Ali im se on naruga, ismija ih, onečisti i obasu pogrdama. ³⁵ U napadu gnjeva progovorio je ovako: “Ako se Juda sa svojom vojskom ovaj put ne preda u moje ruke, spalit ću tu građevinu kad se, nakon pobjede, vratim ovamo.” Potom je izišao sav razjaren. ³⁶ Svećenici su ušli, stali pred žrtvenik i Svetište i progovorili suznih očiju: ³⁷ “Ti si izabrao ovaj

Dom da se posveti tvom Imenu, da tvome narodu bude kuća molitve i prošnje. ³⁸ Osveti se tom čovjeku i njegovoj vojsci da padnu od mača! Spomeni se njihove hule i ne daj da odahnu!” ³⁹ Nikanor je otišao iz Jeruzalema i utaborio se kod Bet Horona. Tu mu se pridružila sirska vojska. ⁴⁰ Juda se pak utaborio kod Adase, sa tri tisuće ljudi. On se ovako pomolio: ⁴¹ “Kad su te poslanici asirskoga kralja pohulili, izišao je tvoj anđeo i pobio njegovih sto osamdeset i pet tisuća. ⁴² Tako danas satri pred nama tu vojsku da svi ostali znaju da je bezbožnički govorio protiv tvog Svetišta i sudi mu po njegovoj zloći!” ⁴³ Vojske su zapodjele boj trinaestog dana mjeseca Adara. Nikanorova vojska bijaše razbijena, a i on pade u bici. ⁴⁴ Kad su vojnici vidjeli da im je pao Nikanor, bacili su oružje i razbježali se. ⁴⁵ Židovi su ih gonili dan hoda, od Adase do okolice Gezera, trubeći za njima bojnim trubama. ⁴⁶ Iz svih okolnih judejskih sela izlazili su stanovnici i opkoljivali bjegunce. Ti su srtali jedni na druge. Svi su pali od mača, nijedan nije izbjegao. ⁴⁷ Uzeše plijen od njih. Zatim odsjekoše Nikanoru glavu i desnicu, koju je tako oholo dizao; odnijeli su ih i podigli na vidiku Jeruzalemu. ⁴⁸ Narod se silno radovao. Taj je dan slavio kao velik blagdan veselja. ⁴⁹ Odredili su da se taj dan slavi svake godine trinaestog Adara. ⁵⁰ Tako se judejska zemlja malo smirila.

8

¹ Tada je Juda dočuo za Rimljane: kako

su moćni i blagonakloni prema svojim privrženicima, kako sklapaju prijateljstvo s onima koji im se obraćaju i kako su veoma jaki. ² Pripovijedali su mu o njihovim ratovima i junaštvima kojima su se istaknuli protiv Gala, kako su ih svladali i prisilili na danak, ³ o svemu što su izveli u Hispaniji da se domognu rudnika srebra i zlata, ⁴ kako su razboritošću i ustrajnošću zavladao svim onim područjem, a ono je od njih veoma udaljeno; kako su potukli kraljeve koji su s kraja zemlje dolazili da ih napadaju, nanijeli im velike poraze i kako im neki donose godišnji danak. ⁵ Napokon su oružjem satrli Filipa i kitijškoga kralja Perzeja, a tako upokorili i druge koji se bijahu digli na njih. ⁶ Porazili su azijskog kralja Antioha Velikog, koji je na njih pošao u rat sa stotinu dvadeset slonova, s konjanicima, bojnim kolima i mnogobrojnim pješacima. ⁷ Uхватili su ga živa, odredili da on i njegovi nasljednici plaćaju težak danak, da dadu taoce i prepuste im ⁸ zemlju indijsku, medijsku i lidijsku i neke od svojih najljepših pokrajina, koje onda dadoše kralju Eumenu. ⁹ Kad su pak neki iz Grčke naumili doći da ih istrijebe, ¹⁰ Rimljani su za to doznali i na njih poslali samo jednog vojskovođu. Udarili su na njih te je palo mnogo žrtava. Odveli su u ropstvo njihove žene i djecu i oplijenili ih. Zavladao su njihovom zemljom, razorili im tvrđave i podjarmili ih sve do danas. ¹¹ A i druga kraljevstva i otoke koji su im se opirali Rimljani su satrli i podložili. ¹² Svojim pak prijateljima i onima koji se u

njih uzdaju ostali su vjerni. Podložili su kako obližnje tako i udaljene kraljeve, boje ih se svi koji čuju za njihovo ime. ¹³ Komu žele vlast, njemu je i daju. Svrgavaju pak koga ne žele. Vrlo su ojačali. ¹⁴ Unatoč svemu tome nijedan se od njih nije okrunio niti obukao grimizom da bi se tako proslavio. ¹⁵ Osnovali su vijeće u kojem svaki dan vijeća trista i dvadeset članova, savjetujući se bez prestanka o svom puku, radi njegova blagostanja. ¹⁶ Svake godine povjeravaju jednome čovjeku da vlada i upravlja cijelim carstvom. Svi toga jednog čovjeka slušaju: među njima nema ni zavisti ni ljubomore. ¹⁷ Tada Juda izabra Ivanova sina Eupolema, iz Akosove kuće, i Eleazarova sina Jasona i poslao ih u Rim da s Rimljanima sklope prijateljstvo i savez ¹⁸ da bi se tako oslobodili jarma. Uvidjeli su da grčko kraljevstvo porobljuje Izraela. ¹⁹ Poslije vrlo duga putovanja stigli su u Rim, ušli u senat i ovako progovorili: ²⁰ “Juda zvan Makabej i njegova braća sa židovskim narodom poslali su nas k vama da s vama sklopimo savez i prijateljstvo i da nas ubrojite u svoje saveznike i prijatelje.” ²¹ Taj se zahtjev senatorima svidio. ²² Evo prijepisa ugovora koji su urezali u brončane ploče i poslali Židovima u Jeruzalem kao ispravu o miru i savezu: ²³ “Neka sreća prati Rimljane i židovski narod na moru i na kopnu zavazda! A mač i neprijatelj bio od njih daleko! ²⁴ Ako, prije svega, Rimu ili kojemu od njegovih saveznika diljem njegove vladavine zaprijeti rat, ²⁵ židovski

će se narod na njegovoj strani boriti svim srcem, koliko prilike budu zahtijevale. ²⁶ Protivnicima neće davati niti ih opskrbljivati žitom, oružjem, novcem ni lađama. Tako je zaključio Rim. I on će vjerno vršiti svoje obaveze, a da ne prima jamstvo. ²⁷ Isto tako, ako židovski narod bude prvi napadnut, Rimljani će se na njegovoj strani boriti svom dušom, koliko to od njih budu zahtijevale prilike. ²⁸ Napadačima neće se davati ni žita, ni oružja, ni novaca, ni lađa. Tako je zaključio Rim i on će se ovih obaveza držati bez prijekare. ²⁹ Takav su savez Rimljani sklopili sa židovskim narodom. ³⁰ Ako bi pak poslije toga jedni ili drugi htjeli što god dodati ili oduzeti, mogu to učiniti po svojoj volji, i što god dodaju ili oduzmu to će ih obvezivati. ³¹ Što se tiče zala koja im je nanio kralj Demetrije, pisali smo mu ovako: 'Zašto pritišćeš jarmom Židove, naše prijatelje i saveznike? ³² Potuže li se još jednom na tebe, ustat ćemo na obranu njihovih prava i zavojštit ćemo protiv tebe na moru i na kopnu.'

9

¹ Kad je Demetrije dočuo da je u borbi poginuo Nikanor i njegova vojska, ponovo je poslao Bakida i Alkima u Judeju, na čelu desnoga krila. ² Oni se uputiše prema Galileji i opsjednuše Mesalot na području Arbele. Pošto su ga zauzeli, pogubili su mnogo stanovnika. ³ Prvoga mjeseca godine sto pedeset i druge utaborili su se pred Jeruzalemom, ⁴ a potom su sa dvadeset tisuća pješaka i dvije tisuće konjanika otišli u Beerzet.

⁵ Juda se sa tri tisuće odabranih ratnika utaborio u Eleasi. ⁶ Videći velik broj neprijatelja, uplašise se. Mnogi pobjegoše iz tabora. U njem nije ostalo više od osam stotina ljudi. ⁷ Juda je vidio da mu se vojska raspala prije bitke. Klonulo mu srce jer više nije imao vremena da je sakupi. ⁸ Onako zabrinut reče onima koji su preostali: “Ustanimo! Hajdemo na protivnike! Možda ćemo ih ipak suzbiti.” ⁹ Oni su ga odvrćali riječima: “Zasad možemo samo spasiti život, tako da se sa svojom braćom vratimo i nastavimo borbu. Sad nas je zaista premalo.” ¹⁰ Juda odvrati: “Ne, toga neću nikad učiniti da od njih bježim! Ako nam je došlo vrijeme, poginimo junački za svoju braću i ne ostavljajmo ljage na svojoj slavi!” ¹¹ Vojska je krenula iz tabora i stala prema njima. Konjanici se razdijelili na dva odreda, praćari i strijelci stupiše na čelo vojske, a tako i udarne čete, sve sami junaci. Bakid je držao desno krilo, ¹² bojni se red približavo uza zvuk trube sa dva boka. ¹³ Oni na Judinoj strani i sami zatrubiše, potresla se zemlja od bojnog tutnja. Bitka se zapodjela ujutro i trajala do večera. ¹⁴ Juda je opazio da je Bakid s jezgrom svoje vojske nadesno: oko njega se okupili svi srčani ljudi ¹⁵ i razbili su desno krilo i gonili ga do gore Azara. ¹⁶ Ali kad su Sirci s lijevoga krila opazili da im je desno krilo provaljeno, nagnuše za Judom i njegovim ljudima i napadoše ih s leđa. ¹⁷ Zametnula se ogorčena borba i ranjeni su mnogi s jedne i druge strane. ¹⁸ I Juda je pao, a ostali se razbjegli. ¹⁹ Jonatan i

Šimun podigli su svog brata Judu i pokopali ga u grobu svojih otaca u Modinu. ²⁰ Oplakivao ga je sav Izrael i ljuto tužio za njim, naričući više dana ovako: ²¹ “O, kako pade junak, Izraelov spas!” ²² Ostala Judina djela, njegovi ratovi, junaštva koja je izvršio i dokazi njegove slave nisu zapisani jer ih bijaše u obilju. E(160.-143. prije Krista) ²³ Kad je poginuo Juda, podigli su glave svi bezakonici na svem izraelskom području i ponovo se pojavili svi zlotvori. ²⁴ Kako je u to vrijeme pritisnula veoma velika glad, zemlja je prešla na njihovu stranu. ²⁵ Bakid je namjerno izabirao bezbožne ljude da upravljaju zemljom. ²⁶ Ti su kod Judinih prijatelja vršili premetačine i istrage i dovodili ih Bakidu, koji ih je kažnjavao i izvrgavao ruglu. ²⁷ Tada se u Izraelu razbjesnilo takvo ugnjetavanje kakva nije bilo u sve vrijeme otkad se više nije pojavljivao prorok. ²⁸ Onda se okupiše svi Judini prijatelji i rekoše Jonatanu: ²⁹ “Otkako je umro tvoj brat Juda, nema više čovjeka slična njemu da se opre našim neprijateljima, Bakidu i mrziteljima našega naroda. ³⁰ Zato te, dakle, danas biramo na njegovo mjesto da nam budeš poglavar i vođa u borbi koju smo poduzeli.” ³¹ Tako je Jonatan prihvatio vodstvo i naslijedio svoga brata Judu. ³² Kad je Bakid za to doznao, samo je gledao da ubije Jonatana. ³³ Čim je za to dočuo, Jonatan je sa svojim bratom Šimunom i sa svima onima koji su ih pratili pobjegao u pustinju Tekou i utaborio se kraj vode Asfara. ³⁴ Bakid je to saznao u subotnji dan, pa je i on sa svim svojim

vojnici prešao preko Jordana. ³⁵ Jonatan je poslao svoga brata, kao vođu pratnje, da zamoli prijatelje Nabatejce kako bi kod njih ostavili obilnu opremu. ³⁶ Ali Amrajevi sinovi, oni iz Medabe, iziđoše i uhvatiše Ivana sa svim što je imao i otiđoše s tim plijenom. ³⁷ Poslije tih događaja javili su Jonatanu i njegovu bratu Šimunu da Amrajevi sinovi slave veliku svadbu i da vrlo svečano iz Nadabata vode nevjestu, kćer jednoga od uglednih ljudi u Kanaanu. ³⁸ Tada se oni sjetiše krvavog svršetka svoga brata Ivana. Popeše se i sakriše u gori. ³⁹ Podigoše oči i vidješe gdje se usred nejasna žagora pomalja velika povorka, kako za njom slijedi ženik sa svojim prijateljima i braćom, a prate ih bubnjevima, glazbalima i bogatom opremom. ⁴⁰ Židovi su nasrnuli na njih iz zasjede i stali ih ubijati. Mnogi su stradali, a ostali utekoše u goru. Odnoseno im je sve što su imali. ⁴¹ Tako im se svadba okrenula u žalost, a zvuk glazbe u plač. ⁴² Pošto su ljuto osvetili krv svoga brata, vratiše se na muljevite obale Jordana. ⁴³ Kad je to čuo Bakid, došao je u subotnji dan s mnogom vojskom na obalu Jordana. ⁴⁴ Tada Jonatan reče svojim ljudima: “Na noge! Borimo se za svoje živote, jer danas nije kao što je bilo jučer i prekjučer. ⁴⁵ Eto, rat je pred nama i za nama. Posvuda je voda Jordana, mulj i šikarje: nema uzmak. ⁴⁶ Zato sad zavažite k Nebu da izbjegnute sili svojih neprijatelja!” ⁴⁷ Boj se zametnuo. Jonatan je pružio ruku da udari Bakida, ali mu je ovaj izmakao: skočio je unazad. ⁴⁸ Onda se Jonatan sa svojim ljudima

baci u Jordan i prepliva na drugu stranu, ali protivnici nisu za njima prelazili preko Jordana. ⁴⁹ Taj je dan na Bakidovoj strani palo oko tisuću ljudi. ⁵⁰ Vrativši se u Jeruzalem, Bakid poče u Judeji graditi tvrde gradove, tvrđavu u Jerihonu, Emausu, Bet Horonu, Betelu, Tamnati, Faratonu, Tefonu, s visokim zidovima, vratima i prijevornicama. ⁵¹ U svakoj je ostavio posadu da divlja protiv Izraela. ⁵² Utvrdio je Betsur, Gezer i Tvrđu. Po njima je razmjestio vojnike i zalihe hrane. ⁵³ Pokupio je za taoce sinove zemaljskih starješina i stavio ih pod stražu u jeruzalemskoj Tvrđi. ⁵⁴ Godine stotinu pedeset i treće, drugoga mjeseca, zapovjedio je Alkim da sruše zid unutarnjeg dvorišta Svetišta. Tako je uništio djela proroka i počeo razaranje. ⁵⁵ U to je vrijeme Alkima udarila kap i spriječila njegove pothvate. Usta mu zamuknuše: onako uzet, nije više mogao istisnuti ni riječi niti je mogao svojoj kući davati naloge. ⁵⁶ I Alkim tako umrije u živim mukama. ⁵⁷ Kad je Bakid vidio da je Alkim umro, vratio se kralju i judejska je zemlja počinula dvije godine. ⁵⁸ Svi su se bezakonici savjetovali ovim riječima: “Gle, Jonatan i njegovi žive mirno i bezbrižno. Hajde da sad dovedemo Bakida neka ih u jednoj noći pohvata sve.” ⁵⁹ Potom su otišli i posavjetovali se s njim. ⁶⁰ Bakid se podigao s velikom vojskom i tajno pisao svim svojim pristalicama u Judeji da pohvataju Jonatana i njegove ljude. Ali ne mogoše tako, jer su oni doznali za njihovu namjeru. ⁶¹ Štoviše, uhvatili su pedesetak ljudi u zemlji, počinitelje te opačine,

pa su ih pogubili. ⁶² Potom se Jonatan i Šimun sa svojim ljudima skloniše u Betbasi u pustinji. Tu su popravili ono što je ondje bilo opustošeno i mjesto utvrdiše. ⁶³ Kad je za to doznao Bakid, skupio je sve svoje ljude i pozvao svoje pristaše u Judeji. ⁶⁴ Otišao se utaboriti kod Betbasija, opsjedao ga više dana i izradio bojne naprave. ⁶⁵ Jonatan je u gradu ostavio svoga brata Šimuna, a sam je sa šakom ljudi izišao na obilazak po okolini. ⁶⁶ Tukao je Odomeru i njegovu braću i Fasironove sinove u njihovu taborištu. Počeli su vojevati i uzlažahu s vojskom. ⁶⁷ Šimun je sa svojim ljudima provalio iz grada i spalio bojne naprave. ⁶⁸ Udarivši na Bakida, razbiše ga i teško ga ojadiše, pomrsiše mu namjeru i vojni pohod. ⁶⁹ Razgnjevi se on protiv odmetnika koji su mu savjetovali da dođe u tu zemlju, pobi mnoge te sa svojim ljudima odluči da se vrati kući. ⁷⁰ Na tu vijest posla Jonatan k njemu poslanike da s njim uglave mir i povratak zarobljenika. ⁷¹ On na to pristade i ostade vjeran svojim obvezama. Zakle mu se da više nikad, dok god živi, neće protiv njega ništa poduzimati. ⁷² Pošto mu je predao roblje što ga je prije u judejskoj zemlji zarobio, Bakid se vratio u svoju zemlju i više nije dolazio na židovsko područje. ⁷³ Mač je otpočnuo u Izraelu. Jonatan se nastani u Mikmasu, gdje je počeo suditi narodu. Iz Izraela je istrijebio bezbožnike.

10

¹ Godine sto i šezdesete krenu Antiohov sin Aleksandar, nazvan Epifan, da zaposjedne Ptole-

maidu. Primili su ga i on počeo u njoj vladati. ² Kad je to doprlo do ušiju kralja Demetrija, skupio je vrlo jaku vojsku i izašao protiv njega u boj. ³ Ujedno je Demetrije poslao Jonatanu vrlo miroljubivo pismo u kojemu mu obećava da će ga uzvisiti u dostojanstvu. ⁴ Zapravo je u sebi govorio: “Treba da s tim ljudima žurno sklopimo mir prije nego ga oni s Aleksandrom sklope protiv nas. ⁵ Jonatan će se sjetiti svih zala što smo ih nanijeli njemu, njegovoj braći i njegovu narodu.” ⁶ Čak ga je ovlastio da diže vojsku, proizvodi oružje i naziva se njegovim saveznikom. Zapovjedio je da mu se iz Tvrđe predaju taoći. ⁷ Jonatan ode u Jeruzalem i poruku pročita pred svim narodom, a tako i pred onima u Tvrđi. ⁸ Ti su se zaista zaprepastili kad su čuli da mu je kralj dao pravo da diže vojsku. ⁹ Ljudi iz Tvrđe predali su Jonatanu taoce, a on ih je vratio njihovim roditeljima. ¹⁰ Jonatan se nastanio u Jeruzalemu i počeo ponovo zidati i obnavljati grad. ¹¹ Napose je poslenicima zapovjedio da se ponovo podigne bedem, a gora Sion okruži i utvrdi klesanim kamenjem; oni tako i učiniše. ¹² Pobjegli su stranci koji su se nalazili u tvrđavama što ih je sagradio Bakid. ¹³ Svaki je od njih ostavio svoj položaj i vratio se u svoju zemlju. ¹⁴ Jedino su u Betsuru ostali neki od onih koji su pogazili Zakon i zapovijedi: tu im bijaše utočište. ¹⁵ Kralj Aleksandar dočuo je za obećanja što ih je Demetrije dao Jonatanu. Kazivali su mu i o ratovima i junaštvima kojima su se istakli on i njegova braća i o mukama koje

su morali pretrpjeti. ¹⁶ Povikao je: “Hoćemo li ikad naći takva čovjeka? Učinimo ga, dakle, svojim prijateljem i saveznikom!” ¹⁷ Napisao mu je i poslao pismo ovako sastavljeno: ¹⁸ “Kralj Aleksandar pozdravlja svog brata Jonatana. ¹⁹ Čuli smo o tebi da si hrabar i moćan čovjek i da si dostojan da budeš naš prijatelj. ²⁰ Zato te danas postavljamo vrhovnim svećenikom tvog naroda i dajemo ti naslov kraljeva prijatelja (i ujedno mu posla grimiznu kabanicu i zlatnu krunu), da pristaješ uz nas i s nama sačuvaš prijateljstvo.” ²¹ I Jonatan se odjenu svetom odjećom sedmoga mjeseca godine sto i šezdesete o Blagdanu sjenica. Skupio je zatim vojsku i nabavio mnogo oružja. ²² Kad je Demetrije za to čuo, ožalosti se i reče: ²³ “Zašto smo dopustili da nas preteče Aleksandar i ugrabi prijateljstvo Židova i tako učvrsti svoj položaj? ²⁴ Pisat ću im i ja uvjerljivo i ponuditi im položaj i bogatstvo, ne bi li mi bili na pomoć.” ²⁵ I posla im pismo ovog sadržaja: “Kralj Demetrije pozdravlja židovski narod. ²⁶ Čuli smo i radujemo se što ste održali svoje ugovore sklopljene s nama i ostali nam vjerni prijatelji i što niste prešli k našim neprijateljima. ²⁷ Ostanite nam vjerni i dalje, a mi ćemo vam dobročinstvima vraćati ono što za nas budete činili. ²⁸ Oprostit ćemo vas mnogih daća i podijelit ćemo vam darove. ²⁹ Već sad vas oslobađam i sve Židove razrješavam dažbina, poreza na sol i krunskog nameta. ³⁰ I trećinu zemaljskih proizvoda i polovicu plodova s drveća što mi pripadaju otpuštam od danas

pa ubuduće judejskoj zemlji i trima pokrajinama što su joj pridijeljene u Samariji i Galileji - od današnjeg dana pa zauvijek. ³¹ Jeruzalem neka je svet i slobodan sa svojim područjem, slobodan od svih desetina i daća. ³² Odričem se posjedovanja jeruzalemske Tvrđe i predajem je vrhovnom svećeniku da u njoj smjesti ljude koje sam izabere da je čuvaju. ³³ Otpuštam bez otkupa svaku judejsku osobu odvedenu u zarobljeništvo izvan judejske zemlje gdje se god u mom kraljevstvu nalazila. Hoću da svi budu slobodni od nameta, oni i njihova stoka. ³⁴ Neka svi blagdani, subote, mjeseci mlađaci i zakonski dani, a tako i tri dana prije i tri dana poslije blagdana, neka svi budu za sve Židove u mom kraljevstvu dani oprosta i oslobođenja. ³⁵ Nitko neće imati pravo da i u čemu progoni ili uznemiruje nekoga od vas. ³⁶ Židovi će se upisivati u kraljevsku vojsku do trideset tisuća ljudi, primat će plaću kakva pripada svim kraljevskim vojnicima. ³⁷ Neki će od njih biti porazmješteni po velikim kraljevskim tvrđavama, a drugi će biti u povjerljivim službama kraljevstva. Neka njihovi zapovjednici i starješine proiziđu iz njihovih redova i neka žive po svojim zakonima, kako je kralj odredio za judejsku zemlju. ³⁸ One tri pokrajine što su Judeji pridijeljene od Samarije neka se pripoje Judeji i budu njezine, tako da se nađu pod istim poglavarom, da ne slušaju druge vlasti osim vlasti vrhovnog svećenika. ³⁹ Ptolemaidu s njezinim okružjem dajem na dar Svetišću u Jeruzalemu da se tako podmiruju

troškovi Svetišta. ⁴⁰ Ja osobno davat ću svake godine petnaest tisuća šekela od kraljevskih dohodaka u mjestima za to prikladnim. ⁴¹ I sve ostalo što službenici nisu predali kao prijašnjih godina davat će odsad za potrebe Hrama. ⁴² Osim toga, i onih pet tisuća srebrnih šekela što su ih svake godine ubirali od dohodaka Svetišta neka se otpusti i neka pripadne svećenicima koji vrše službu. ⁴³ Tko god zatraži utočište u jeruzalemskom Hramu i na njegovu području, a kralju duguje poreze ili što drugo, bit će slobodan sa svim svojim imanjem što ga posjeduje u mom kraljevstvu. ⁴⁴ Za gradnju i obnavljanje Svetišta neka se troškovi isto tako namiruju iz kraljevih dohodaka. ⁴⁵ Jednako će se iz kraljevskih dohodaka namirivati i troškovi za gradnju jeruzalemskih zidova i okolnih utvrda te za gradnju zidova po judejskim gradovima.” ⁴⁶ Kad su Jonatan i narod čuli za ta obećanja, nisu povjerovali niti ih prihvatili, jer su se sjećali koliko je mnogo zlostavljao Izraela i koliko ga je ugnjetavao. ⁴⁷ Zato su pristali uz Aleksandra, jer je u njihovim očima on imao miroljubive namjere. Zato su mu bili stalni saveznici. ⁴⁸ Tada je kralj Aleksandar skupio velike snage i krenuo protiv Demetrija. ⁴⁹ Pošto su ta dva kralja zametnula borbu, Demetrijeva vojska naže u bijeg, a Aleksandar ju je progonio i nadvladao. ⁵⁰ Vodio je žestoku borbu do zalaska sunca. Toga je istog dana Demetrije poginuo. ⁵¹ Tada je Aleksandar poslao egipatskom kralju Ptolemeju poslanike s ovom porukom: ⁵² “Budući da sam

se vratio u svoje kraljevstvo, sjeo na prijestolje svojih otaca, preuzeo vlast, razbio Demetrija i zavladao našom zemljom, ⁵³ budući da sam zametnuo s njime boj pa smo razbili njega i njegovu vojsku i sjeli na njegovo kraljevsko prijestolje, ⁵⁴ hajde da se sprijateljimo: daj mi svoju kćer za ženu, bit ću ti zet i dat ću ti, isto kao i njoj, darove tebe dostojne!” ⁵⁵ Kralj Ptolemej odgovorio je ovako: “Sretna li dana kad si se vratio u zemlju svojih otaca i sjeo na njihovo kraljevsko prijestolje! ⁵⁶ Sad ću ti učiniti ono što si pisao, ali mi dođi u susret u Ptolemaidu da se vidimo, i bit ću ti tast, kako si rekao.” ⁵⁷ Ptolemej je otišao sa svojom kćeri Kleopatrom iz Egipta i došao u Ptolemaidu godine sto šezdeset i druge. ⁵⁸ Kralj Aleksandar došao mu u susret, a on mu dao svoju kćer Kleopatru te je u Ptolemaidu veličanstveno proslavio njezinu udaju, kako pristaje kraljevima. ⁵⁹ Kralj Aleksandar pisao je Jonatanu da mu dođe u posjete. ⁶⁰ Dođe on svečano u Ptolemaidu i sastade se sa oba kralja. Obdari mnogim srebrom i zlatom njih i njihove prijatelje. Podijelio je mnogo darova i ugodio im. ⁶¹ Tada su se protiv njega urotili pokvarenjaci iz Izraela, izraelski ološ, te ga optužili. Ali ih kralj nije poslušao. ⁶² Nego kralj zapovjedi da Jonatanu skinu njegovu odjeću i da ga odjenu grimizom, pa tako i učiniše. ⁶³ Kralj ga posadi kraj sebe i zapovjedi svojim dostojanstvenicima: “Prođite s njim posred grada i objavite da se nitko ničim protiv njega ne smije potužiti i nitko ga ne smije ničim uznemirivati.” ⁶⁴ Kad su

tužitelji vidjeli kakva mu se iskazuje čast, kako glasnici pred njim izvikuju, kako se zaogrnuo grimizom, svi pobjegoše. ⁶⁵ Kralj ga je počastio, upisao ga među svoje prve prijatelje i postavio za vojskovođu i namjesnika. ⁶⁶ Potom se Jonatan mirno i veselo vratio u Jeruzalem. ⁶⁷ Godine sto šezdeset i pete došao je s Krete Demetrijev sin Demetrije u zemlju svojih otaca. ⁶⁸ Kad je za to dočuo kralj Aleksandar, vrlo se ožalostio i vratio u Antiohiju. ⁶⁹ Demetrije potvrdi Apolonija za namjesnika u Celesiriji, a ovaj sabra veliku vojsku te se utabori kod Jamnije. Velikom svećeniku Jonatanu poruči ovo: ⁷⁰ “Ti mi se suprotstavljaš posve sam, tako te sam zbog tebe izvrgnut ruglu i sramoti. Zašto ti vladaš u gorama protiv nas? ⁷¹ Ako li se pouzdaješ u svoju vojsku, siđi k nama u dolinu da se tu ogledamo, jer sa mnom je snaga gradova. ⁷² Pitaj i doznat ćeš tko sam ja i koji su ostali što mi pomažu. Kažu da nam nećete odoljeti, jer su ti oci u dva maha bili u vlastitoj zemlji natjerani u bijeg. ⁷³ Tako se ni sad nećeš oduprijeti konjaništvu i tolikom pješaštvu u ravnici, gdje nema kamenja ni stijena ni mjesta kamo da pobjegneš.” ⁷⁴ Kad je Jonatan čuo Apolonijevu poruku, sva mu se duša uzbunila. Odabrao je deset tisuća ljudi te izišao iz Jeruzalema. Njegov brat Šimun došao mu je u pomoć. ⁷⁵ Utaborili se pred Jopom. Građani su mu zatvorili vrata, jer je u Jopi bila Apolonijeva posada. Započeše napadati. ⁷⁶ Građani se uplašiše i otvoriše vrata, i tako Jonatan zagospodari Jopom. ⁷⁷ Kad je za to dočuo

Apolonije, svrsta za borbu tri tisuće konjanika i mnoštvo pješaka i krenu prema Azotu, kao da će samo proći, ali je odmah zaokrenuo u dolinu jer je imao mnoštvo konjanika u koje se uzdao. ⁷⁸ Jonatan pohita za njim do Azota i tu se dvije vojske sukobiše. ⁷⁹ Ali je Apolonije iza njih ostavio skrivenih tisuću konjanika. ⁸⁰ Jonatan je znao da iza njega ima zasjeda. Konjanici su opkolili njegovu vojsku i na vojnike odapinjali strelice od jutra do mraka. ⁸¹ Vojska je dobro izdržala, onako kako je odredio Jonatan, dok su se, naprotiv, konji izmorili. ⁸² Šimun priskoči sa svojom vojskom i navali na bojni red, jer je konjaništvo već obnemoglo. Neprijatelji su bili slomljeni te su pobjegli. ⁸³ Konjanici se raspršili po ravnici, a bjegunci stigli u Azot i ušli u hram Dagona, svoga idola, da se spase. ⁸⁴ Ali je Jonatan spalio Azot i gradove oko njega te pokupio plijen i spalio Dagonov hram i sve one koji su se u nj sklonili. ⁸⁵ Osam je tisuća ljudi palo od mača i bilo spaljeno. ⁸⁶ Jonatan ode odande i utabori se kod Askalona. Tu su mu građani izišli u susret s velikim slavljem. ⁸⁷ Poslije toga Jonatan se sa svojima vratio u Jeruzalem s obilnim plijenom. ⁸⁸ Kad je kralj Aleksandar čuo za te događaje, iskaza još veće počasti Jonatanu. ⁸⁹ Poslao mu je zlatnu kopču koja se po običaju daje kraljevskim rođacima. Poklonio mu je u posjed Akaron sa svim njegovim područjem.

11

¹ Egipatski je kralj sakupio mnogo vojske kao

što je pijeska na morskoj obali, a tako i mnogo brodova, u namjeri da se lukavo dočepa Aleksandrova kraljevstva i pripoji ga svome. ² Pođe u Siriju s prijateljskim riječima. Građani su mu otvarali vrata gradova, izlazili mu u susret, jer je kralj Aleksandar naložio da ga primaju. Bio mu je tast. ³ Ali čim bi Ptolemej ušao u koji grad, ondje bi odmah smjestio posadu. ⁴ Kad se približavao Azotu, pokazali su mu spaljen Dagonov hram, opustošeni Azot s okolinom, razbacana mrtva tijela i izgorjele ostake onih koje je Jonatan spalio u ratu. Nagomilali su ih na hrpu na kraljevu putu. ⁵ Pripovijedali su kralju što je Jonatan učinio, željeli ga oklevetati. Ali je kralj šutio. ⁶ Jonatan je došao u Jopu i svečano se pridružio kralju. Pozdravili su se i tu prenoćili. ⁷ Jonatan je kralja ispratio do rijeke koja se zove Eleuter, a zatim se vratio u Jeruzalem. ⁸ Kralj Ptolemej zavladao je primorskim krajevima do Seleucije na moru. Počeo je snovati pakosne osnove protiv Aleksandra. ⁹ Poslao je poslanike kralju Demetriju s porukom: “Hajde da među sobom sklopimo savez. Dat ću ti svoju kćer koju ima Aleksandar i kraljevat ćeš u kraljevstvu svog oca. ¹⁰ Žao mi je što sam njemu dao svoju kćer. On mi radi o glavi.” ¹¹ Oklevetao ga je jer je poželio njegovo kraljevstvo. ¹² Oduzeo mu je svoju kćer i dao je Demetriju. Raskinuo je veze s Aleksandrom, i njihovo neprijateljstvo postade očito. ¹³ Ptolemej je ušao u Antiohiju i okrunio se krunom Azije; tako se okrunio dvjema krunama: egipatskom i azijskom. ¹⁴ Kralj Aleksandar bio

je u to vrijeme u Ciliciji, jer su se stanovnici onih krajeva pobunili. ¹⁵ Kad je Aleksandar za sve to čuo, pošao je protiv njega u boj. Ptolemej krenu na nj s jakom vojskom i natjera ga u bijeg. ¹⁶ Aleksandar pobježe u Arabiju da se ondje skloni, a Ptolemej je slavio slavlje. ¹⁷ Arapin Zabdiel odrubi Aleksandru glavu i posla je Ptolemeju. ¹⁸ Treći dan potom umro je kralj Ptolemej, a građani su pobili njegove posade po tvrđavama. ¹⁹ Kraljem je godine sto šezdeset i sedme postao Demetrije. ²⁰ U to je vrijeme Jonatan sabrao one koji su bili u Judeji da osvoji jeruzalemsku Tvrđu. Napao ju je s mnogo bojnih naprava. ²¹ Tada su neki mrzitelji svog naroda, ljudi bezakonici, otišli kralju i javili mu kako Jonatan opsjeda Tvrđu. ²² Na tu se vijest kralj razgnjevi. Čim je to čuo, odmah krenu u Ptolemaidu. Odande je pisao Jonatanu da prekine opsadu i što prije dođe u Ptolemaidu na razgovor s njim. ²³ Kad je Jonatan primio taj poziv, zapovjedio je da se nastavi opsada. U pratnji izraelskih starješina i svećenika, koje je izabrao, i sam se izvrše opasnosti. ²⁴ Ponijevši srebra i zlata, odjeće i mnogo drugih darova, otišao je kralju u Ptolemaidu. Kralj ga primi milostivo. ²⁵ Neki su ga odmetnici optuživali, ²⁶ ali je kralj učinio s njime kao što i njegovi prethodnici: odlikova ga pred svim svojim prijateljima. ²⁷ Potvrdio mu je veliko svećeništvo i sve ostale časti što ih je imao otprije i uvrstio ga među svoje prve prijatelje. ²⁸ Jonatan je zamolio kralja da Judeju oslobodi od plaćanja poreza, a

ujedno i tri pokrajine Samarije, a za to mu obeća tri stotine talenata. ²⁹ Kralj bijaše s time sporazuman te Jonatanu o svemu tome izda pismo ovog sadržaja: ³⁰ “Kralj Demetrije pozdravlja brata Jonatana i judejski narod. ³¹ Prijepis pisma što smo ga o vama pisali svome rođaku Lastenu upućujemo i vama da znate: ³² kralj Demetrije pozdravlja oca Lastena. ³³ Odlučili smo da učinimo dobro judejskom narodu, svojim prijateljima i vjernim saveznicima, zbog njihove blagonaklonosti prema nama. ³⁴ Potvrđujemo im i judejsko područje i tri pokrajine - Aferemu, Lidu i Ramataim - koje su bile oduzete Samariji i pripojene Judeji, sa svime što im pripada. Svima koji prinose žrtve u Jeruzalemu to je u naknadu za poreze što ih je kralj ondje svake godine ubirao na poljski prirod i plodove drveća. ³⁵ Što se tiče naših ostalih prava na desetine i namete, na solarinu i krunski danak što nam pripada, sve im to od danas otpuštamo. ³⁶ Ništa od toga neće biti opozvano odsele pa dovijeka. ³⁷ Zato se sad pobrinite i načinite od ovoga prijepis, pa dajte Jonatanu da se na svetoj Gori stavi na vidljivo mjesto.” ³⁸ Kad je kralj Demetrije vidio da mu se zemlja pod njegovom vladom umirila i da mu se više nitko ne opire, otpustio je sve svoje čete, svaku u svoje mjesto, osim onih stranih, koje je unovačio na otocima pogana. Zato su ga zamrzile sve čete njegovih otaca. ³⁹ Tada je Trifon, koji je prije pristajao uz Aleksandra, videći da se sve čete bune protiv Demetrija, otišao k Arapinu Jamlikuu, koji je odgajao Aleksandrova

sina Antioha. ⁴⁰ Usrdno ga je nagovarao da mu preda dječaka, da se sin zakralji umjesto svog oca. Obavijestio ga je o svemu što je učinio Demetrije i kako ga mrze njegove čete. Ondje je ostao mnogo vremena. ⁴¹ Međuto je Jonatan zatražio od kralja Demetrija da iz jeruzalemske Tvrđe i ostalih tvrđava povuče posade koje su neprestano ratovala s Izraelcima. ⁴² Demetrije je poručio Jonatanu: “Ne samo da ću to za tebe i tvoj narod učiniti negu ću tebe i tvoj narod obasuti častima čim mi se za to pruži prilika. ⁴³ Zasad bi dobro učinio kad bi mi u pomoć poslao ljude, jer su mi se sve moje čete iznevjerile.” ⁴⁴ Jonatan mu je u Antiohiju poslao tri tisuće ljudi vičnih ratu. Kad su stigli kralju, on se njihovu dolasku silno obradova. ⁴⁵ Gotovo stotinu i dvadeset tisuća građana okupilo se usred grada u namjeri da ubiju kralja. ⁴⁶ Kralj je utekao u dvor, a građani zaposjeli ulice i počeli napadati. ⁴⁷ Tada kralj pozva u pomoć Židove. Oni se svi odmah skupiše oko njega, potom se razidoše po gradu i toga dana pobiše do stotinu tisuća stanovnika. ⁴⁸ Zapalili su grad i pokupili toga dana mnogo plijena i tako izbaviše kralja. ⁴⁹ Kad su građani vidjeli da Židovi po miloj volji gospodare gradom, klonuli su srcem i zavapili kralju: ⁵⁰ “Pruži nam desnicu, pa neka Židovi prestanu udarati na nas i na grad.” ⁵¹ Odbacili su oružje te sklopili mir. Židovi su se proslavili pred kraljem i pred svima pripadnicima njegova kraljevstva. Istakli su se u njegovim državama i vratili u Jeruzalem s

mного plijena. ⁵² Kralj je Demetrije opet sjeo na svoje kraljevsko prijestolje, i zemlja je pod njegovom upravom bila mirna. ⁵³ Ali je prekršio sva svoja obećanja, zavadio se s Jonatanom, nije više priznavao njegovih usluga nego ga silno žalostio. Okršaj kod Hasora ⁵⁴ Poslije toga vratio se Trifon i s njim dječak Antioh, koji se zakraljio i ovjenčao krunom. ⁵⁵ Tada su se oko njega skupile sve čete kojih se Demetrije riješio. Zaratile su s Demetrijem, natjerale ga u bijeg i porazile. ⁵⁶ Trifon se dočepao slonova i zavladao Antiohijom. ⁵⁷ Mladi je Antioh pisao Jonatanu ovo: “Potvrđujem te za vrhovnog svećenika i postavljam te nad četiri pokrajine i određujem da budeš među kraljevim prijateljima.” ⁵⁸ Ujedno mu je poslao zlatno posuđe i stolni pribor, ovlastio ga da pije iz zlatnih čaša, da se oblači u grimiz i nosi zlatnu kopču. ⁵⁹ Njegova brata Šimuna postavio je za vojskovođu od Tirskih stepenica do međa egipatskih. ⁶⁰ Jonatan krenu na obilazak Prekorječja i gradova. Sva sirska vojska prešla je na njegovu stranu da se s njim zajedno bori. Kad je došao u Askalon, građani su ga svečano dočekali. ⁶¹ Odande je otišao u Gazu. Gaza je zatvorila vrata, pa ju je uzeo opsjedati, a okolicu paliti i plijeniti. ⁶² Gažani su stali Jonatana zaklinjati, a on im dade mira, ali je sinove njihovih starješina uzeo za taoce i poslao ih u Jeruzalem. Potom je prošao zemljom do Damaska. ⁶³ Jonatan je čuo da su Demetrijevi zapovjednici došli u Kedeš u Galileji s velikom vojskom da ga maknu s dužnosti. ⁶⁴ On krenu

prema njima, a svoga brata Šimuna ostavi u zemlji. ⁶⁵ Šimun je opsjedao Betsur, napadao ga mnogo dana i opkoljavao stanovnike. ⁶⁶ Tada ga zamoliše za mir, a on prihvati. Ali moradoše isprazniti to mjesto, a on zaposjede grad i smjesti u nj posadu. ⁶⁷ Jonatan se sa svojom vojskom utaborio kod Genezaretskoga jezera, a u ranu su zoru dosegli ravnicu Hasor. ⁶⁸ Strana vojska pođe ravnicom da ga presretne, pošto mu je u gorama postavila zasjedu. Dok je ta vojska nadirala ravno, ⁶⁹ ljudi iz zasjede izbili su iz skrovišta i zametnuli bitku. ⁷⁰ Svi se Jonatanovi ljudi razbježaše, nijedan od njih nije ostao, osim Matatije, Apsalomova sina, i Jude, Halfijeva sina, zapovjednika njegovih vojnika. ⁷¹ Tada Jonatan razdrije odjeću na sebi, glavu posu prašinom i pomoli se. ⁷² Vрати se u borbu i suzbi neprijatelja i natjera ga u bijeg. ⁷³ Kad su to vidjeli oni koji bijahu pobjegli, vratiše se k njemu te su s njim tjeroali neprijatelja do Kedeša, do njegova tabora, pa se tu i oni utaboriše. ⁷⁴ Taj su dan pale tri tisuće ljudi tuđinske vojske. Jonatan se tada vrati u Jeruzalem.

12

¹ Videći da mu je pogodna prilika, Jonatan izabra ljude i posla ih u Rim da s Rimljanima potvrde i obnove prijateljstvo. ² Jednaka je pisma poslao i Spartancima i drugima. ³ Tako su oni otišli u Rim, ušli u senat i rekli: “Veliki svećenik Jonatan i narod židovski poslaše nas da među sobom obnovimo prijateljstvo i

savezništvo kakvo je bilo prije.” ⁴ Dali su im pisma za vlasti svake zemlje, s preporukom da ih upute u miru u judejsku zemlju. ⁵ Evo prijepisa pisma koje je Jonatan pisao Spartancima: ⁶ “Veliki svećenik Jonatan, narodno vijeće, svećenici i ostali narod židovski pozdravljaju svoju braću Spartance. ⁷ Već prije poslao je Arije, koji je vladao među vama, velikom svećeniku Oniji pismo u kojem potvrđuje da ste naša braća, kako to pokazuje priloženi prijepis. ⁸ Onija je s počastima dočekaao čovjeka koji je bio poslan i primio je pismo koje je jasno govorilo o savezništvu i prijateljstvu. ⁹ Što se nas tiče, iako nam to ne bi bilo potrebno budući da nam za utjehu stoje na raspolaganju Svete knjige, ¹⁰ pokušali smo nekoga poslati da se obnovi bratstvo i prijateljstvo koje nas s vama veže, da se ne otuđimo od vas, jer je proteklo mnogo vremena od vašeg poslanstva. ¹¹ Mi se vas neprestano sjećamo u svako doba i u svakoj prilici, o blagdanima i ostalim svečanim danima, kad prinosimo žrtve i molimo, kako se pristoji i dolikuje sjećati se braće. ¹² Radujemo se vašoj slavi. ¹³ Oko nas su se umnožile nevolje i ratovi i na nas su zavojštili kraljevi naši susjedi. ¹⁴ U tim ratovima nismo vam htjeli biti na teret, kao ni ostalim našim saveznicima i prijateljima, ¹⁵ jer nam s Neba dolazi pomoć koja nas jača. Tako smo izbavljeni od svojih neprijatelja, a oni su poniženi. ¹⁶ Izabrali smo, dakle, Antiohova sina Numenija i Jasonova sina Antipatra i poslali ih k Rimljanima da s njima obnove prijateljstvo i

savez koji nas je ujedinjavao prije. ¹⁷ Njima smo naložili da pođu i k vama, da vas pozdrave i uruče vam naša pisma o obnavljanju bratstva. ¹⁸ I sad će nam biti drago ako nam na to odgovorite.” ¹⁹ Ovo je prijepis pisma što su ga oni poslali Oniji: ²⁰ “Spartanski kralj Arije pozdravlja velikog svećenika Oniju. ²¹ Našlo se u spisu o Spartancima i Židovima da su braća i da su od Abrahamova roda. ²² Sad, kad to znamo, bit će nam drago ako nam pišete o vašem blagostanju. ²³ Mi vam pišemo ovako: vaša stada i vaša dobra naša su, a naša su vaša. Zato smo odredili da vam se u tom smislu donese poruka.” ²⁴ Uto je Jonatan dočuo da su se Demetrijevi zapovjednici vratili s jačom vojskom nego prije da udare na nj. ²⁵ Izišao je iz Jeruzalema i krenuo prema njima u zemlju Hamat, jer im nije htio dopustiti da uđu u njegovu zemlju. ²⁶ Poslao je uhode u njihov tabor. Ti su se vratili i javili mu kako se spremaju da noću navale na njih. ²⁷ Kad je zašlo sunce, Jonatan je zapovjedio svojim da bde i oružje drže pod rukom, da svu noć budu spremni na boj. Oko tabora postavio je predstraže. ²⁸ Na vijest da su Jonatan i njegovi spremni na boj, neprijatelji su se uplašili i klonuli srcem te su u svom taboru zapalili vatre. ²⁹ Ali Jonatan i njegovi vojnici nisu do jutra znali za njihov odlazak, jer su vidjeli da gore vatre. ³⁰ Jonatan ih stade goniti, ali ih ne stiže budući da su prešli rijeku Eleuter. ³¹ Jonatan je odatle krenuo protiv Arapa koji se zovu Zabadejci te ih razbio i oplijenio. ³² Zatim je digao tabor i

došao u Damask i prošao svu tu zemlju. ³³ A Šimun se zaputio i dopro sve do Askalona i susjednih mjesta. Skrenuo je u Jopu i zauzeo je. ³⁴ Čuo je, naime, da stanovnici kane to mjesto predati Demetrijevim pristašama. U nj je smjestio posadu da ga čuvaju. ³⁵ Kad se Jonatan vratio, sazvao je skupštinu narodnih starješina i s njima odlučio da u Judeji sagradi tvrđave, ³⁶ da nadogradi jeruzalemske zidove, podigne visoku pregradu između Tvrđe i grada i tako odijeli Tvrđu od grada, osami je da njezini ljudi ne mogu ni kupovati ni prodavati. ³⁷ Sabrali su se da ponovo ozidaju grad. Srušio se dio zida na potoku s istočne strane. Obnovili su četvrt zvanu Kafenata. ³⁸ A Šimun ponovo sagradi Adidu u Šefeli, utvrdi je i namjesti vrata s prijevornicama. ³⁹ Trifon je snovao da zavlada Azijom, ovjenča se krunom i digne ruku na kralja Antioha. ⁴⁰ Bojeći se da ga Jonatan ne spriječi i da na nj, ako ustreba, ne zavojšti, smišljao je kako bi ga uhvatio i ubio. Krenuo je u Betšan. ⁴¹ Jonatan iziđe preda nj sa četrdeset tisuća ljudi izabranih za borbu. Došao je u Betšan. ⁴² Trifon je vidio kako je došao s velikom vojskom pa se pobojao na nj staviti ruku. ⁴³ I tako ga primi s počastima, preporuči ga svim svojim prijateljima, obdari ga i svojim prijateljima i četama zapovjedi da ga slušaju kao njega samoga. ⁴⁴ Jonatanu je rekao: "Zašto si zamarao sav taj narod kad među nama ne prijete rat? ⁴⁵ Pošalji ih, dakle, svojim kućama, izaberi nekoliko ljudi da te prate pa hajde sa mnom u Ptolemaidu. Predat ću ti taj grad kao

i ostale tvrđave, ostatak četa i sve službenike, zatim ću se vratiti i otići, jer radi toga sam i došao.”⁴⁶ Jonatan mu povjerova i učini kako je on rekao. Otpustio je čete da odu u židovsku zemlju.⁴⁷ Uza se je ostavio tri tisuće ljudi, od kojih je dvije tisuće odvojio u Galileji, a tisuću ih je poslao s njim.⁴⁸ Kad je Jonatan ušao u Ptolemaidu, njezini stanovnici zatvoriše vrata, uhvatiše ga i posjekoše sve njegove pratioce.⁴⁹ Trifon je poslao pješake i konjanike u Galileju i u veliku ravnicu da pobiju sve Jonatanove pristalice.⁵⁰ Ti su doznali da je Jonatan uhvaćen i da je poginuo zajedno sa svima svojim. Ohrabрили su jedni druge i pošli stisnutih redova, spremni za boj.⁵¹ Kad su progonitelji vidjeli da im je život ugrožen, vratili se.⁵² Svi su živi i zdravi došli u židovsku zemlju. Oplakivali su Jonatana i njegovu pratnju. Bili su puni straha. Sav je narod tugovao.⁵³ Svi su pogani oko njih nastojali da ih istrijebe. Govorili su: “Nemaju ni vođe ni pomoćnika. Vrijeme je da udarimo na njih, pa ćemo im zatrti spomen među ljudima!”
E(143.-134. prije Krista)

13

¹ Šimun je saznao da je Trifon sabrao veliku vojsku da upadne u judejsku zemlju i da je opustoši.² Kad je vidio gdje narod strepi od straha, došao je u Jeruzalem i skupio ga.³ Tješio je narod govoreći: “Dobro znate što smo ja i moja braća i kuća mog oca učinili za Zakon i za Sveto mjesto. Poznati su vam i ratovi i nevolje koje smo pretrpjeli.⁴ Sva su moja

braća izginula za Izrael. Ja sam ostao sam. ⁵ U vrijeme ugnjetavanja nikako ne želim svog života štedjeti. Nisam bolji od svoje braće. ⁶ Nego radije ću osvetiti svoj narod, Sveto mjesto, vaše žene i vašu djecu, jer su se svi pogani, gonjeni mržnjom, udružili da nas zatru.” ⁷ Čim je narod čuo te riječi, rasplamtio se duh u njemu. ⁸ Odgovorili su mu jakim glasom: “Ti si naš vođa namjesto Jude i svoga brata Jonatana! ⁹ Preuzmi vodstvo u našem ratu. Što nam god ti zapovjediš, mi ćemo izvršiti.” ¹⁰ Sabrao je sve ljude sposobne za borbu i žurno dovršio zidove Jeruzalema i unaokolo ga utvrdio. ¹¹ Poslao je u Jopu Apsalomova sina Jonatana i s njim znatnu vojsku. Taj je odande izagnao stanovnike i ondje se nastanio. ¹² Trifon se podigao s velikom vojskom iz Ptolemaide da navali na židovsku zemlju. S njime je bio zaslužnjeni Jonatan. ¹³ Šimun se utaborio kod Adide naprama ravnici. ¹⁴ Kad je Trifon doznao da je Šimun zamijenio svoga brata Jonatana i da kani s njim zametnuti boj, poslao je poslanike da mu kažu: ¹⁵ “Zbog srebra što ga tvoj brat Jonatan duguje kraljevskoj blagajni za službe što ih je obnašao držimo ga u sužanjstvu. ¹⁶ Zato sad pošalji stotinu srebrnih talenata i dva njegova sina kao taoce, da se, kad bude pušten na slobodu, ne odmetne od nas. Onda ćemo ga pustiti.” ¹⁷ Premda je Šimun znao da mu glasnici lažu, ipak je poslao po srebro i dječake da na sebe ne navuče veliko neprijateljstvo naroda. ¹⁸ Jer bi inače rekli da je Jonatan poginuo zato što on nije poslao novce

i dječake. ¹⁹ Zato je poslao dječake i stotinu talenata, ali ga Trifon prevari i ne posla Jonatana. ²⁰ Poslije toga Trifon je krenuo da osvoji zemlju i opustoši je. Odabrali su zaobilazni put prema Adori. Šimun mu se isprečavao sa svojom vojskom kuda god je on prolazio. ²¹ A oni koji su bili u Tvrđi poslaše Trifonu poslanike, tražeći da brzo dođe k njima kroz pustinju i opskrbi ih hranom. ²² Tada Trifon odredi da onamo odu svi njegovi konjanici, ali je te noći pao tako obilan snijeg da nisu mogli krenuti. Digao je tabor i otišao u Galaaditidu. ²³ Nadomak Baskame ubio je Jonatana, koga tu i pokopaše. ²⁴ Potom se Trifon vratio u svoju zemlju. ²⁵ Šimun je poslao po kosti svoga brata Jonatana i ukopao ga u Modinu, gradu svojih otaca. ²⁶ Za njim je žalio sav Izrael i oplakivao ga mnogo dana. ²⁷ Šimun je na grobnici svog oca i svoje braće podigao nadgrobnik od kamena uglađena straga i sprijeda, a tako visok da se vidio iz daljine. ²⁸ Podigao je sedam piramida, jednu prema drugoj, ocu i majci i četvorici braće. ²⁹ Načinio im je podnožja, okružio ih visokim stupovima, na stupove je na vječni spomen postavio bojnju opremu, a uz bojnu opremu klesane lađe da ih vide svi koji plove morem. ³⁰ Takva je grobnica koju je podigao u Modinu i koja postoji i dan-danas. ³¹ Trifon je mladoga kralja Antioha pogubio na prijevaru. ³² Zavladao je namjesto njega, ovjenčao se krunom Azije i time navalio mnogo zla na zemlju. ³³ A Šimun je ponovo sagradio tvrđave po Judeji, obzidao ih

visokim kulama i velikim zidovima, s vratima i prijevornicama, i tvrđave je opskrbio hranom. ³⁴ Potom je Šimun izabrao ljude i poslao ih kralju Demetriju da zemlji isposluju oprost, jer je Trifon znao samo otimati. ³⁵ Kralj Demetrije poslao je odgovor na njihov zahtjev u pismu sastavljenju ovako: ³⁶ “Kralj Demetrije pozdravlja vrhovnog svećenika Šimuna, prijatelja kraljeva, starješine i judejski narod. ³⁷ Primili smo zlatnu krunu i palmovu grančicu koju ste nam poslali, pa smo pripravnici da s vama sklopimo potpuni mir i da pišemo svojim službenicima da vas oprostite od poreza. ³⁸ Sve ono što smo s vama uglavili neka ostane na snazi i tvrđave što ste ih sagradili neka su vaše. ³⁹ Opraštamo vam dosadašnje prijestupe i propuste i krunu koju dugujete. A ako se kakav drugi porez ubirao u Jeruzalemu, neka se više ne zahtijeva. ⁴⁰ Ako su koji od vas kadri da se uvrste u moju tjelesnu stražu, neka se upišu. Neka među nama vlada mir.” ⁴¹ Godine sto sedamdesete skinut je jaram pogana s Izraela, ⁴² i narod je u svojim poveljama i ugovorima počeo pisati: “Prve godine istaknutog vrhovnog svećenika, židovskog vojskovođe i glavarara Šimuna.” ⁴³ U te dane opkoli Šimun Gezer da bi ga zaposjeo vojskom. Načinio je kule na kotačima i njima se poslužio protiv grada. Prolomio je jedan od bedema i osvojio ga. ⁴⁴ Oni s kule uskočili su u mjesto. U gradu nastala velika strka. ⁴⁵ Građani se sa ženama i djecom popeli na bedeme, trgali na sebi odjeću i Šimunu iza glasa dovikivali da s njima sklopi mir: ⁴⁶ “Ne

postupaj s nama po našoj zloći nego po svojem milosrđu!”⁴⁷ Šimun se s njima sporazumio i prestao je na njih udarati, ali ih je istjerao iz grada, očistio kuće u kojima su držali idole, a zatim uđe uz pjesme i hvalospjeve.⁴⁸ Uklonio je odande svaku nečistoću, naselio ljude koji vrše Zakon, utvrdio grad pa onda u njemu sebi uredio boravište.⁴⁹ Onima koji su bili u jeruzalemskoj Tvrđi nije se dopuštalo da odlaze iz zemlje ili da u nju idu, da kupuju ili prodaju. Ljuto su izgladnjeli. Mnogi su od njih svisnuli od gladi.⁵⁰ Zavapili su k Šimunu da s njima sklopi mir, a on tako i učini, ali ih odande istjera i očisti Tvrđu od svake poganštine.⁵¹ Židovi su u nju ušli dvadeset i trećega dana drugoga mjeseca godine sto sedamdeset i prve. Klicali su noseći palmove grane, pjevali himne i hvalospjeve uz citare, harfe i cimbale, jer velik neprijatelj bijaše slomljen i izbačen iz Izraela.⁵² Šimun je odredio da se svake godine taj dan svetkuje s veseljem. Utvrdio je hramsku goru kraj Tvrđe te se ondje sa svojima nastanio.⁵³ Kad je Šimun vidio da mu je sin Ivan odrastao do muževne dobi, postavi ga zapovjednikom svih snaga. Ivan se smjestio u Gezeru.

14

¹ Godine sto sedamdeset i druge skupio je kralj Demetrije svoju vojsku i pošao u Mediju da dobije pomoć za rat protiv Trifona.² Kad je perzijski i medijski kralj Arsak čuo da je Demetrije došao na njegovo područje, posla

jednog od svojih zapovjednika da ga uhvati živa. ³ Taj je otišao i porazio Demetrijevu vojsku, a njega uhvatio i doveo Arsaku, koji ga zatvori. ⁴ Zemlja je bila mirna za sve Šimunove vlade. Radio je na dobro svog naroda, i njegovu su vlast voljeli i njegovu slavu za sveg mu života. ⁵ Uz ostala slavna djela zauze Jopu, od nje učini svoju luku i sebi otvori pristup k morskim otocima. ⁶ Razmakao je međe svog naroda, zadržao zemlju u ruci ⁷ i skupio mnoštvo zarobljenika. Zagospodario je Gezerom, Betsurom i Tvrđom, odande je uklonio poganštinu i nitko se nije našao da mu odoli. ⁸ Ljudi su mirno obrađivali zemlju, zemlja je davala svoj prirod, a drveće u ravnici plodove. ⁹ Starci su na trgovima sjedili, svi su razgovarali o blagostanju, mladići su nosili raskošnu odoru i oklop. ¹⁰ Gradove je opskrbio živežem, opremio ih utvrdama, slava mu se pronijela do nakraj svijeta. ¹¹ Smirio je zemlju te Izrael doživje veliku radost. ¹² Svatko je sjedio pod svojom lozom i smokvom i nitko ga nije uznemirivao. ¹³ Nestali su svi što su ga u zemlji napadali, i tih su dana kraljevi bili poraženi. ¹⁴ Pridizao je ponizne u svom narodu i suzbijao sve bezbožnike i zlikovce. Obdržavao je Zakon, ¹⁵ vratio slavu Svetišću i obogatio ga mnogim posuđem. ¹⁶ Kad se u Rimu i do same Sparte saznalo da je Jonatan umro, nastade velika žalost. ¹⁷ Ali su čuli da ga je kao vrhovni svećenik naslijedio njegov brat Šimun, da je zavladao zemljom i gradovima u njoj ¹⁸ i zato su mu pisali na brončanim pločicama da s njim

obnove prijateljstvo i savezništvo koje su već uglavili s njegovim bratom Judom i Jonatanom. ¹⁹ To se pročitalo pred skupštinom u Jeruzalemu. ²⁰ Evo prijepisa pisma što su ga poslali Spartanci: “Glavari i grad Spartanaca pozdravljaju velikog svećenika Šimuna, starješine, svećenike i sav ostali židovski narod, svoju braću. ²¹ Poslanici koje ste poslali našem narodu kazivali su nam o vašoj slavi i časti i obradovali smo se njihovu dolasku. ²² Mi smo njihov izvještaj zapisali u narodnom vijeću ovako: židovski poslanici, Antiohov sin Numenije i Jasonov sin Antipater, došli su da s nama obnove prijateljstvo. ²³ I narod je odlučio da ljude primi s počastima i da se prijepis njihova izvješća stavi među javne spise, da spartanski narod na to sačuva uspomenu. Osim toga, jedan je prijepis načinjen za vrhovnog svećenika Šimuna.” ²⁴ Poslije toga Šimun je poslao Numenija u Rim s velikim zlatnim štitom, teškim tisuću mina, da s Rimljanima utvrdi savez. ²⁵ Kad je narod saznao za te događaje, reče: “Kako da zahvalimo Šimunu i njegovim sinovima? ²⁶ Jer on se pokazao čvrst, kao i njegova braća i kuća njegova oca. U bojevima je junački odbio izraelske neprijatelje i izvojtio slobodu.” I ispisaše brončane pločice, koje su postavili na stupove na gori Sionu. ²⁷ A evo, u prijepisu, što su napisali: “Osamnaestog dana mjeseca Elula godine sto sedamdeset i druge, a to je treća godina velikog svećenika Šimuna, u Asaramelu, ²⁸ na velikoj skupštini svećenika, naroda, narodnih knezova i zemaljskih star-

ješina objavilo se slijedeće: ²⁹ Dok su se česti ratovi vodili u zemlji, Matatijin sin Šimun, potomak Joaribovih sinova, i njegova braća izlagali su se opasnosti i opirali se protivnicima svog naroda da održe svoje Svetište i Zakon i uvelike su proslavili narod. ³⁰ Jonatan je okupio narod i postao veliki svećenik, a zatim se pridružio svom narodu. ³¹ Neprijatelji Židova naumili su osvojiti njihovu zemlju da opustoše njihovo područje i dignu ruke na Svetište. ³² Tada je ustao Šimun i počeo vojevati za narod. Dao je mnogo svoga blaga, opremao oružjem hrabre ljude svog naroda i davao im plaću. ³³ Utvrdio je židovske gradove i Betsur na židovskoj međi, gdje se prije nalazilo neprijateljsko oružje, i ondje je smjestio posadu židovskih ratnika. ³⁴ Utvrdio je i Jopu na moru i Gezer u azotskom kraju, gdje su prije bili neprijatelji. Ondje je naselio Židove i ostavio im sve što im je trebalo za uzdržavanje. ³⁵ Narod je upoznao Šimunovu vjernost i slavu kojom je on nakanio ovjenčati svoj narod. Zbog svih njegovih zasluga, zbog pravde i vjernosti narodu i jer je svime nastojao da podigne narod, postaviše ga za svoga vođu i velikog svećenika. ³⁶ Onih dana on je uspio odstraniti pogane iz zemlje koju su zaposjeli i one iz Davidova grada u Jeruzalemu, gdje su se utvrdili i odakle su provaljivali i onečišćivali okolicu Svetišta i tako teško obeščašćivali njegovu svetost. ³⁷ Smjestio je ondje židovske ratnike i utvrdio Tvrđu da zemlja i grad budu sigurni. Podigao je i jeruzalemske zidove. ³⁸ Zato mu je kralj Demetrije

potvrdio vrhovno svećeništvo, ³⁹ podigao ga u red svojih prijatelja i okružio ga velikim sjajem. ⁴⁰ Jer je kralj čuo kako Rimljani Židove nazivaju svojim prijateljima, saveznicima i braćom i kako su Šimunove poslanike počastili, ⁴¹ a Židovi i svećenici zaključili neka im Šimun bude vođa i veliki svećenik dovijeka, dok ne ustane vjerodostojan prorok. ⁴² Neka im bude upravitelj te određuje one koji će se brinuti za dobro Svetišta, za upravu zemljom, za oružje i utvrde. ⁴³ Neka se brine za Svetište. Njega neka svi slušaju, sve isprave u zemlji neka se pišu u njegovo ime, a on da se oblači u grimiz i nosi zlatan nakit. ⁴⁴ Da se ne usudi nitko, ni od naroda ni od svećenika, da štogod osujećuje ili se protivi onome što je on zapovjedio, niti da mimo njega u zemlji saziva skupštine, niti da se oblači grimizom ili nosi zlatnu kopču. ⁴⁵ Tko se god o to ogriješi ili štogod od toga osujeti bit će krivac. ⁴⁶ Sav je narod odobrio da se Šimun ovlasti da radi prema svom nahođenju. ⁴⁷ Šimun je prihvatio i pristao da bude vrhovni svećenik, vojskovođa i knez Židova i svećenika, da bude na čelu svima.” ⁴⁸ Odredili su da se ta isprava ureže u brončane ploče i da se one izlože u predvorju Svetišta na vidljivu mjestu, ⁴⁹ a da se njezini prijepisi pohrane u riznici tako da njima raspolažu Šimun i njegovi sinovi.

15

¹ Antioh, sin kralja Demetrija, posla s morskih otoka svećeniku i židovskom vođi Šimunu i

svemu narodu ² pismo ovog sadržaja: “Kralj Antioh pozdravlja velikog svećenika i vođu Šimuna i židovski narod. ³ Budući da su se pokvarenjaci dočepali kraljevstva naših otaca, odlučio sam da ga opet osvojim i uspostavim kako je bilo i prije, i zato sam podigao silne čete i opremio ratno brodovlje ⁴ da se iskrcam u zemlji i osvetim onima koji su je upropastili i opustošili mnoge gradove moga kraljevstva. ⁵ Potvrđujem ti sva oslobođenja od poreza kojih su te oslobodili kraljevi prije mene i svih ostalih prinosa koje su ti otpustili. ⁶ Dopuštam ti da u svojoj kovnici kuješ novce koji će zakonito optjecati tvojom zemljom. ⁷ Neka Jeruzalem i Svetište budu slobodni. Neka ti ostane sve oružje koje si proizveo i sve tvrđave koje si podigao i koje zapremaš. ⁸ Neka ti se oprostí sve što duguješ kraljevskoj riznici i ono što ćeš ubuduće dugovati kralju odsele pa dovijeka. ⁹ Kad ponovo osvojimo svoje kraljevstvo, obasut ćemo tebe, tvoj narod i Hram takvim častima da će vam slava zablistati po svojoj zemlji.” ¹⁰ Godine sto sedamdeset i četvrte krenu kralj Antioh u zemlju svojih otaca. Oko njega su se okupile sve čete, tako da ih je malo ostalo uz Trifona. ¹¹ Antioh je udario za njim u potjeru. Trifon je pobjegao u Doru na moru, ¹² jer je znao da se na njega svalilo zlo i da su ga čete ostavile. ¹³ Antioh se utaborio kod Dore sa sto i dvadeset tisuća pješaka i osam tisuća konjanika. ¹⁴ Opkolio je grad, pritisnuo ga s kopna i mora, jer se brodovlje približilo s morske strane, tako da nitko nije mogao niti ulaziti niti

izlaziti. ¹⁵ Uto je Numenije sa svojom pratnjom došao iz Rima s pismima za kraljeve i zemlje. Evo njihova sadržaja: ¹⁶ “Rimski konzul Lucije pozdravlja kralja Ptolemeja. ¹⁷ Veliki svećenik Šimun i židovski narod uputili su nam židovske poslanike kao prijatelje i saveznike da obnove nekadašnje prijateljstvo i savezništvo. ¹⁸ Donijeli su zlatan štit od tisuću mina. ¹⁹ Odlučili smo, dakle, pisati kraljevima i zemljama da im ne čine nikakva zla niti da udaraju na njih, na njihove gradove, na njihovu zemlju i da se ne povezuju s onima koji bi ih napadali. ²⁰ Odlučili smo da od njih primimo štit. ²¹ Ako su, dakle, kakvi opaki ljudi utekli iz njihove zemlje k vama, predajte ih velikom svećeniku Šimunu da ih kazni po njihovim zakonima!” ²² Tako je pisao kralju Demetriju, Atalu, Ariaratu, i Arsaku ²³ i u sve zemlje: Sampsami, Spartancima, u Delos, u Mindos, u Sikion, u Kariju, u Samos, u Pamfiliju, u Likiju, u Halikarnas, u Rodos, u Faselidu, u Kos, u Sidu, u Arad, Gortinu, Knidos, Cipar i Kirenu. ²⁴ Prijepis tih pisama poslali su velikom svećeniku Šimunu. ²⁵ Antioh je taborio pred Dorom, u njezinu predgrađu, pa je neprestano upućivao nove odrede protiv grada i izrađivao bojne naprave. Stisnuo je Trifona tako da se nije moglo niti izlaziti niti ulaziti. ²⁶ Šimun mu je poslao dvije tisuće odabranih ljudi da mu pomažu u boju, a k tomu srebra i zlata i mnogo opreme. ²⁷ On toga ne htjede primiti. Štoviše, poništio je sve što je prije sa Šimunom ugovorio. Posve se izmijenio prema njemu.

²⁸ Poslao je k njemu Atenobija, jednog od svojih prijatelja, da se s njim porazgovori i reče mu: “Vi držite u svojoj vlasti Jopu, Gezer i jeruzalemsku Tvrđu, gradove moga kraljevstva. ²⁹ Njihova ste područja opustošili, počinili ste mnogo zla u zemlji i zavladao mnogim krajevima u mom kraljevstvu. ³⁰ Zato sad vratite gradove koje ste osvojili, zajedno s porezima onih krajeva kojima ste zavladao izvan židovskih granica. ³¹ Ako pak nećete, dajte mjesto toga pet stotina srebrnih talenata, a za štete što ste ih počinili i za poreze gradova drugih pet stotina talenata; ako ni toga nećete, poći ćemo protiv vas u rat.” ³² Kraljev je prijatelj Atenobije došao u Jeruzalem i vidio Šimunov sjaj i ormar sa zlatnim i srebrnim posuđem i mnogu poslugu. On se zapanjio. Saopćio mu je kraljevu poruku. ³³ Šimun mu odgovori ovako: “Mi nikako nismo oteli tuđu zemlju niti smo zavladao tuđim dobrima, nego je to baština naših otaca: naši su je neprijatelji nepravедno stanovito vrijeme posjedovali. ³⁴ Mi smo pak, koristeći se povoljnim prilikama, ponovo osvojili baštinu svojih predaka. ³⁵ Što se tiče Jope i Gezera, koje ti tražiš, ti su gradovi mnogo mučili narod i pustošili nam zemlju, za njih ćemo dati stotinu talenata.” ³⁶ Poslanik mu na to nije odgovorio ni riječi. Vratio se gnjevan kralju i upoznao ga sa Šimunovim odgovorom i veličanstvom, ukratko, sa svim što je vidio, a kralj nato usplamtje gnjevom. ³⁷ Trifon se ukrcao u lađu i pobjegao u Ortosiju. ³⁸ Kralj je Kendebeja postavio za upravitelja primorja i predao mu

pješачke i konjaničke čete. ³⁹ Zapovjedio mu je da se utabori pred Judejom i naložio mu da izgradi Kedron, učvrsti mu vrata i zavojšti na narod. Kralj je pošao u potjeru za Trifonom. ⁴⁰ Kendebej je došao u Jamniju i počeo uznemirivati narod, provaljivati u Judeju, odvoditi narod u roblje i ubijati ga. ⁴¹ Ponovo je izgradio Kedron te u nj smjestio konjanike i pješake da provaljuju i obilaze judejskim putovima, kako mu bješe zapovjedio kralj.

16

¹ Ivan uzađe iz Gezera i javi svom ocu Šimunu što radi Kendebej. ² Šimun tada dozva svoja dva najstarija sina, Judu i Ivana, i reče im: “Moja braća i ja, i moj očinski dom, vojevali smo protiv Izraelovih neprijatelja od mladosti do današnjeg dana i uspjeli smo više puta izbaviti Izraela. ³ Sad sam ja ostario, a vi ste se po Milosti dohvatili snage: stanite, dakle, na moje mjesto i na mjesto mog brata! Idite i borite se za naš narod, i nebeska pomoć neka bude s vama!” ⁴ Tada izabra u zemlji dvadeset tisuća pješaka i konjanike te odoše na Kendebeja. Prenoćili su u Modinu. ⁵ Uranivši ujutro, krenuli su u ravnicu, i gle, ide na njih velika vojska, pješaci i konjanici. Među njima bijaše potok. ⁶ Ivan sa svojim ljudima zauze položaj nasuprot neprijateljima. A kad je vidio da se narod boji prijeći preko potoka, sam prijeđe prvi. Ljudi, videći ga, prijeđoše za njim. ⁷ Razdijelio je vojsku i konjanike pomiješao među pješake, jer je neprijateljskih konjanika

bilo vrlo mnogo. ⁸ Odjeknuše trube. Kendebej sa svojom vojskom pobježe. Mnogi su poginuli, a oni koji su se spasili pobješkoše put tvrđave. ⁹ Tada bi ranjen Ivanov brat Juda. Ivan ih je pak gonio dok Kendebej nije stigao do Kedrona, što ga je sam utvrdio. ¹⁰ Pobijedeni su utekli do kula u poljima Azota, a pobjednik ih zapali. Od njih pade oko dvije tisuće ljudi. Ivan se mirno vratio u Judeju. ¹¹ Abubov sin Ptolemej postavljen je upraviteljem u jerihonskoj ravnici. Imao je mnogo srebra i zlata, ¹² jer je bio zet velikog svećenika. ¹³ Njegovo se srce uzoholilo. Naumio je da zavlada zemljom i stvarao je vjerolomne osnove protiv Šimuna i njegovih sinova. ¹⁴ Šimun je obilazio gradove u zemlji nadzirući ih i brinući se za upravu. Tako je došao u Jerihon sa svojim sinovima Matatijom i Judom godine sto sedamdeset i sedme, jedanaestog mjeseca, a to je mjesec Sabat. ¹⁵ Abubov ih sin prijevarom namami u tvrđavicu zvanu Dok, koju je on i sagradio. Pripravio im je veliku gozbu, ali je ondje sakrio ljude. ¹⁶ Kad se Šimun sa svojim sinovima napio, ustao je Ptolemej sa svojim ljudima, uzeo oružje, navalio na Šimuna u blagovalištu i ubio njega, njegove sinove i neke od njihove posluge. ¹⁷ Tako je počinio veliku nevjeru, dobro uzvratilo zlom. ¹⁸ Ptolemej je o tom pismeno obavijestio kralja da mu pošalje u pomoć čete i preda mu gradove i zemlju. ¹⁹ Druge je poslao u Gezer da maknu Ivana te je pismeno naložio zapovjednicima vojske da dođu k njemu da im dade srebra, zlata i

darova. ²⁰ Ostale je poslao da zauzmu Jeruzalem i hramsku goru. ²¹ Ali je netko potrčao naprijed i Ivanu u Gezeru javio da su mu poginuli otac i braća. Dodao je: “I poslao je nekoga da ubije i tebe.” ²² Na tu se vijest Ivan razgnjevi. Uhvatio je ljude koji su došli da ga ubiju te ih je pogubio, jer je znao da ga žele ubiti. ²³ Ostala Ivanova djela, njegovi ratovi i junaštva što ih je izvršio, bedemi koje je sagradio i ostali njegovi pothvati, ²⁴ sve je to zapisano u Ljetopisima njegova vrhovnog svećeništva, od dana kada je poslije svog oca postao velikim svećenikom.

Sveta Biblija
The Holy Bible in the Croatian language, translated
by Ivan Šarić Sarajevo

Public Domain

Language: Hrvatski (Croatian)

2019-12-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 17 Dec 2019

814ebc92-1eb7-5ca7-a82b-7435e80342a7